

NYHEDSBREV

NR. 114/15

Danmark antiracistiske tidsskrift 2015

Krige, Kontrol og Kaos

Droner og våbenudvikling

Nato og Danmarks udenrigspolitik

Højreekstremisme og racisme i Norden og Tyskland

Foreningen Demos

Tlf. 3535 1212 e-mail: demos@demos.dk

Bankoplysninger: 1551 – 5686164

Foreningen Demos blev stiftet i 1979 med det formål at videreføre de politiske erfaringer, som vi fik i arbejdet med De Danske Vietnamkomitéer og i Forlaget Demos, der blev stiftet i 1969

Vi arbejder på et socialistisk og anti-imperialistisk grundlag og er uden fast tilknytning til grupper og partier på venstrefløjen.

Vi bruger foreningen til at bekæmpe racismen og højrekræfter og samarbejder med andre grupper om at ændre samfundet i en socialistisk retning.

Demos har en butik, som ligger på Sankt Hans Torv
Elmegade 27, kld. 2200 København N

Demos Nyhedsbrev

Dette nummer er nr. 113/14 i rækken, og et nyt nummer udgives, når vi har stof.

Vi udsender min. 4 nr. pr. år.

Abonnement på årsskriftet/støttemedlemskab af foreningen koster 200 kr. om året. For institutioner 380 kr. pr. år.

Årsskriftet redigeres af en gruppe

Ansvarlig over for presseloven for dette nummer: Tove Jensen

Fotografier, hvor intet andet er angivet: DOK-foto

Layout: DOK

Redaktionen afsluttet medio marts 2015

ISSN 1395-2854

Indhold:

Intro	side 4
Krigen om luftrummet	
Jagerkøb er udenrigspolitik	side 5-7
Krigen fra oven	side 8-9
Dansk droneindustri	side 10-12
NATOs droneprojekt og dansk droneindustri	side 12-13
NATO i krise	
NATO en løsning for fremtidens sikkerhedsproblem	side 13-14
NATOs rolle efter den kolde krig	
USA, NATO og FN i Jugoslavien	side 15-18
USA og Nato i Mellemøsten	side 18-20
NATO og Rusland	side 21-22
NATO- udvidelser og strukturændringer.	side 23-26
USA's hemmelige krig	
USA i Mellem - og Latinamerika.	side 27-30
Dødspatroljer – Fra Vietnam til El Salvador til Irak	side 31-32
Højreekstremisme og racisme i Norden og Tyskland	
Danskernes Parti optaget i nyt netværk	side 33-34
Brand i moske i Eskilstuna	
NSU retssag. Nationalsozialistischer Untergrund.	side 34
Pegida – et tysk initiativ	side 35-36
Skudepisoderne i Kbh.	side 36
Artikel af Carsten Jensen: I to årtier har vi målrettet styret mod konfrontationen - nu har vi fået den	side 37-38

Krige, Kontrol og Kaos

Verdensordenen anno 2015 ligner på den ene side kaos, og på den anden side under kaos tegner der sig et meget tydeligt billede af kapitalens og neoliberalismens behov for at fastholde magten og indflydelsen og dermed rigdom og overforbrug af verdens ressourcer.

USA, NATO og EU gør sig de største anstrengelser for at fastholde dominansen. Det har betydet krig i Afghanistan og Irak, interventioner og droneangreb i Pakistan, bombetogter over en række lande og områder, og en luftkrig i Jugoslavien, Yemen, Libyen, Syrien, sanktioner over for Iran, Rusland, og senest trusler om våbenleverancer til Ukraine.

De tidligere kolonimagter og USA har forsøgt at styre udviklingen til fordel for EU og NATO. Alle midler er blevet taget i anvendelse. Og Obama og NATO lovede fred, men har konkret indledt nye krige med nye midler og med ændrede mål, men i de samme områder. Afghanistan og Mellemøsten kan fortsat beskrives som krigszoner, landtropperne er trukket delvis tilbage, men luftkrig og droner hænger i luften, og bombefly assisterer de lokale tropper på landjorden.

Et alarmerende faktum er, at de vestlige magter stadig efter fredstalerne står i spidsen for en række militære indgreb i verdens fattigste lande, de tidligere kolonilande.

Efter Vietnamkrigen måtte USA dæmpe sin lyst til at optræde som verdens politimand og forsøge at få pudset det værste skidt af sherifstjernen. Men det holdt ikke længe. Allerede op gennem 1980'erne gik USA i skjult og åben krig mod lande i Latinamerika, som trodsede amerikanske interesser. Og det er fortsat frem til i dag. Kapital og våbenindustri kræver til stadighed nye erobringer for at overleve, uanset om præsidenten hedder Bush eller Obama; præsidenten kan måske afgøre retningen og hastigheden, men ikke "krigens nødvendighed".

Og NATO har op gennem de sidste 2 årtier spillet en stadig større rolle i USA's globale transaktioner. NATO pagten ændrede markant sit opgaveområde efter Warszawa pagten lukkede ned i 1991. Pagten gik fra først og fremmest at være en forsvarsalliance af Europas grænser op mod Sovjetunionen til at blive en del af en global militæralliance med USA som ledende magt.

Den danske forsvarspolitik, våbenindustri og udenrigspolitik blev stillet til rådighed for USA's behov for NATO.

Ved den kommende valgkamp vil vi opfordre til, at danske vælgere igen får lejlighed til at høre politikernes ide om, hvilken rolle NATO skal spille og vores NATO medlemskab: Tag den politiske debat - om en langsigtet forsvarspolitik og ikke kun akutoperationer - hvor de kritiske spørgsmål aldrig bliver relevante, fordi *skidt* brænder på. Tag debatten om, hvorfor vi køber angrebsfly, hvorfor vi hjælper den militære droneindustri, og debatten om de historiske erfaringer med at forsøge at slå oprør tilbage med alle midler.

I dette nummer af Demos Nyhedsbrev kan du bl.a. læse om:

- Kampen om verdensherredømmet: flyindkøb, droneudvikling, våbenudvikling, etiske spørgsmål og politiske trusler, som de nye overvågningsmuligheder med dronerne har bragt med sig.
- NATO i krise. Ændringerne af NATOs opgave.
- Kritik af USA og NATOs neoimperialistiske politik i Mellemøsten, Rusland, de tidligere østlande, Latinamerika og i de mange omfattende konflikter, hvor USA har anvendt militærmagt og ført krig. Og afsluttende om de aktuelle og foruroligende træk i en bevægelse på den nordiske og europæiske højrefløj. - *Pegida eller Ej.*

Krigen om luftrummet

Jagerkøb er udenrigspolitik

Problemet er, at den tidligere regering allerede lagde sporene for gigantindkøbet, da den gjorde Danmark til partnerland og bevilligede 110 mio. US\$ til udviklingen af den kontroversielle jagerbomber, F-35, som er et amerikansk prestigeprojekt, der også går under navnet Joint Strike Fighter (JSF).

I løbet af de kommende måneder skal politikerne på Christiansborg træffe beslutning om et stort indkøb af nye danske krigsfly, som samtidig er blandt et af de største offentlige indkøb nogen sinde. Der er overraskende tavst om indkøbet, der stort set sker uden offentlig interesse eller mediernes bevågenhed. Debatten om indkøb af nye jagerbombere til det danske luftvåben er i imidlertid for vigtig til at overlade til forsvarsministeriet og teknikbejstrede forsvarsordførere godt hjulpet på vej af våbenindustriens millionstore lobbybudget.

Der er tale om indkøb af mellem 16 og 35 nye jagerfly til afløsning af de danske F16, som, ifølge luftvåbnet selv, ikke længere vil være tidssvarende eller rentable at reovere om ca. 10 år.

Afhængig af antal og flytype anslås det, at indkøbene alene beløber sig til mellem 10 og 20 mia. DKR. [<http://nytkampfly.dk/intro-til-kampfly> konkurrencen] Men der hvor det for alvor bliver dyrt er flyenes levetidsomkostninger. Parlamentarikerne i Canada blev noget overraskede, da de blev præsenteret for en revisionsrapport ¹, som oplyste, at hvert eneste af de bestilte kampfly af typen Lockheed Martin F-35 kom til at koste mere end 3,5 mia. DKR. Hvis beløbene kan overføres til danske forhold, vil det koste mere end 100 mia. DKR. (i 2015 priser) over en 40-årig periode, hvis Danmark udskifter de nuværende F16 med dyre amerikanske jagere. Hvis Danmark nogensinde skulle finde på at indsætte det nye isenkram i krig, stiger udgifterne selvsagt.

Problemet er, at den tidligere regering allerede lagde sporene for gigantindkøbet, da den gjorde Danmark til partnerland og bevilgede 110 mio. US\$ til udviklingen af netop F-35. Det var et valg, som var populært i dele af dansk erhvervsliv og i forsvarskommandoen.

JSF karakteriseres som kampflyenes Lamborghini. Spørgsmålet er, om Danmark har råd og lyst til at transportere sig i den prisklasse. Hvis vi overhovedet skal ud og købe nye jagermaskiner, kunne vi nok nøjes med mindre. Ud over at JSF er dyrt og også dyrere end de andre flytyper, som eventuelt kunne komme på tale, er der andre grunde til at være på vagt over for netop denne flytype.

¹ <http://nytkampfly.dk/archives/3911>

Forældet teknologi

I de sidste par år har det amerikanske prestige projekt været i kraftig modvind. Den amerikanske rigsrevisions (GAO) årlige rapporter² om JSF programmet har længe været munter læsning blandt militær-nørder. Omkostninger og tid for projektet er skredet i et hidtil uset omfang og GAO er mildest talt kritisk over for brugen af offentlige midler på programmet.

Faktisk ved man ikke rigtig, hvad flyene kommer til at koste, når de leveres. Taktisk har kritikere også været ude med riven. Ganske fornylig har det danske magasin Ingeniøren³ kunnet berette om, hvordan flyets avancerede sensorsystem allerede er forældet. Problemet er, at netop dette sensorsystem er fuldt integreret i styringen af flyet via flyets Helmet Mounted Display Systems,⁴ som i sig selv har kostet en krig at udvikle, og derfor ikke er nemt at udskifte. F-16 fly, som er operative i dag, har ironisk nok mere avancerede sensorer. F-35 kan heller ikke umiddelbart benytte de infrarøde markører, som landtropper bruger i måludpegning, og det mister dermed stor taktisk værdi både i landkrige og ved præcisionsbombning.

Flyets stealth egenskaber gør det næsten usynligt på en radarskærm set forfra (men ikke bagfra), men prisen for dette er et klunnet og langsomt jagerfly sammenlignet med andre moderne jagerfly. Hvis der kommer et gennembrud på identificering af fly på baggrund af andre teknologier end radarbølger, eksempelvis satellit-baseret overvågning, er F-35 om ikke en sitting duck, så i hvert fald sårbar over for fjendtlige jagerfly. Samtidig er droneteknologien ved at overhale F-35's egenskaber i forhold til at operere langt bag fjendens linjer. Det er et åbent spørgsmål, om F-35 vil være tidssvarende, når den en gang leveres.

Det handler om politik

Det er den nuværende regerings ansvar, at der træffes en ansvarlig beslutning. Regeringen og Folketinget må i sagen natur hente faglig assistance fra specialisterne i Forsvarsministeriets projektkontor "Nyt kampfly" omkring problemer med pris, teknologi og taktiske egenskaber. En proces, vi som offentlighed naturligvis må kræve bliver så åben som mulig.

Men i bund og grund bliver indkøb af nye jagerbombefly udenrigspolitik. Det er et politisk valg, som rækker mange år frem i tiden. Eller for citere den såkaldte støvlerapport fra 2012, om de sikkerhedspolitiske vilkår for dansk forsvarspolitik: "Spørgsmålet om, hvilke materielgenstande Danmark skal købe, må tage udgangspunkt i en analyse af, hvilken militær kapacitet, Danmark har behov for at varetage sine interesser."

Og her er en vigtig skepsis over for F-35 eller Joint Strike Fighter projektet. Ud over at være dyrere og teknologisk uprøvet, er F-35's fortrin offensive. Det er et kampfly først og fremmest skabt til at angribe andre. Stealth egenskaben og meget avancerede systemer til at overvåge "det taktiske miljø" er ikke egenskaber, som er nødvendige for at opretholde et "afvisningsberedskab" af russiske Tupolev bombefly eller for at opretholde en FN sanktioneret no-fly-zone.

Det er egenskaber, som først og fremmest kommer til sin ret i et first strike mod en kompetent militær magt. Er det varetage af danske interesser at kunne indgå i et angreb mod et hvert land på kloden?

² <http://gao.gov/assets/660/652948.pdf>

³ [http://ing.dk/artikel/militaer-kilder-sensor-i-jsf-kampfly-er-allerede-haabloest-foraeldet-173240?utm_medium=email&utm_source=ing.dk&utm_campaign=tipenven]

⁴ [<https://www.f35.com/about/capabilities/helmet>]

Men det er i USAs interesse, at danske fly kan deltage i luftkrig en række andre steder på kloden.

Trusselsbilledet ifølge NATO

I dag kommer truslerne - ifølge de forskellige efterretningstjenester - mod NATO-landene fra hele verden og i en anden form end tidligere kendte trusler.

Truslerne har vi set i form af terrorhandlinger, retoriske trusler fra "fejlslagne" stater, og det kan være trusler i forhold til sikkerhed i energiforsyningen og frygten for og/eller rygter om spredning af masseødelæggelsesvåben.

Og på NATOs hjemmeside kan man læse, at hvis NATO fortsat skal være et relevant magtinstrument for medlemslandene, så kræver det, at alliancen fungerer succesfuldt i det operationsmiljø, som den forsøger at påvirke.

Med en verden i konstant forandring bliver omstilling derfor et centralt element i enhver organisation, og således også for NATO. Og med Bushs tilbagetræden startede en ny strategi.

Krigen fra oven

Med Obamaadministrationen i 2009 er der sket skift i den amerikanske udenrigspolitik. Det primære politiske spor følger multilateralismen, med øget vægt på internationale institutioner og samtidig exit fra de to krige i Irak og Afghanistan, som Bush administrationen startede. Selvom USA med Islamisk Stats fremvækst i Syrien og Irak igen har indsat kampfly og militære rådgivere i Irak, er det næppe et ønske fra Washingtons side, at involvere sig på samme måde igen – men anses for at være en nødvendighed. Den asymmetriske fare, eller krigen mod terror, er til gengæld optrappet på andre fronter. USA har gennem flere år ført en stille krig fra oven, hvor ubemandede fly, droner, dræber formodede terrorister alle steder, hvor USA ikke forventer, at de nationale myndigheder har evnen eller viljen til at tage sig af de pågældende personer. Typisk sker droneangrebene i Pakistan⁵ (mere end 400 angreb, civile tab mellem 2500-4000), i Yemen (omkring 100 angreb, civile tab mellem 60-100) samt Somalia, hvor der ligeledes har været 8-12 angreb. Droneangrebene har vist sig effektive, for så vidt som, at flere højtstående personer i forskellige terrornetværk er meldt dræbt, og dronerne er oplagt mere ressourceeffektive og sikrere for amerikanske soldater, end store militære aktioner. Men for civilbefolkningen er droneangrebene dødelig alvor, der kan ramme som lyn fra en klar himmel. Borgerrettighedsorganisationer beretter om udpræget frygt i områder i Pakistan og vrede mod USA. Hertil kommer, at angrebene sættes i gang på trods af mangelfuld information, og uden at overholde civilret eller krigens love.. Afghanistan er et tydeligt eksempel på vanskelighederne med at få en afslutning på krigen mod terror. Selvom USA og NATO med stort held har manipuleret med informationer og har ladet os tro, at krigen er forbi, så er vestlige styrker stadig dybt involveret i kampene mod de forskellige oprørere. Og det er kampfly, droner og specialstyrker, der udgør de operative midler i Vestens krig. Den tiltagende anvendelse af droner i militære og civile sammenhænge udgør et stort folkeretsligt problem.

Dronen i Krigens etik

Dronen kan afløse kampflyene og fungere både som et våben og en platform i krigs- og konfliktsituationer. Dronen kan være base for information og kommunikation, og den kan ”gå i byen” og udføre opgaver, som Targetted Killings (målrettede drab), da dronen ikke kan se, om det faktisk er den eftersøgte, der rammes eller en ganske anden person. Så dronen giver en række vanskeligheder, der handler om privatliv, sikkerhed, krigs-etik m.v.

I FN er den særlige rapportør på området, Christof Heyns⁶ stærkt bekymret for droneudviklingen. Han opfordrer til ”til et stop for udvikling af de intelligente våbensystemer”, og amerikanske militæranalytikere udtrykker i medierne bekymring over, hvad de kalder et ‘våbenkapløb i autonome våbensystemer’. Det må afklares, hvad der sker, hvis dronerne bliver så intelligente, at de kan slå mennesker ihjel på egen hånd. Herhjemme følger forskere også udviklingen med bekymrede miner, for dronerobotterne befinder sig i en voksende juridisk gråzone i forhold til den humanitære folkeret, der regulerer, hvad man må – og ikke må – i krig.

---

⁵ <http://www.thebureauinvestigates.com/category/projects/drones/drones-graphs/>

⁶ Professor i menneskerettigheder og FN’s særlige rapportør Christof Heyns. Ingenøren 51/1 19. dec. 2014

Som eksempel på et autonomt system beskriver ugebladet Ingeniøren⁷ et Israel - produceret anti-radarvåben kaldet Harpy.

Harpy er en to meter lang drone, der bliver affyret fra et militært køretøj og følger en forprogrammeret rute, mens den scanner jorden under sig for fjendtlige radarsystemer – parat til at angribe. Fra det øjeblik, Harpy er sendt af sted, er den ikke under menneskelig kontrol. Hvis en radar på jorden bliver aktiveret, opfanger dronen signalet og forsøger at matche signalet med en database med godkendte mål. Er der match, styrtdykker dronen og indleder sit kamikazeangreb.

Spørgsmålet for jurister bliver, om et fuldgyldigt autonomt våbensystem kan operere lovligt under gældende international ret. For hvornår handler et system så meget på egen hånd, at det kan betegnes som autonomt? Det er det centrale juridiske spørgsmål, mener ph.d.-stipendiat ved Juridisk Institut på Aarhus Universitet Iben Yde⁸, hvis afhandling netop omhandler legaliteten af autonome våbensystemer. Vi må konkludere, at droneudviklingen har skabt et juridisk og etisk problem i krigs- og forsvarsindustrien.

Samtidig med at Danmark etablerer et flykøb, som øjensynligt snart træder i kraft, så har USA snart forladt kampflyene til fordel for anvendelsen af droner. Flykøbet gav ellers anledning til forhåbninger om modkøbsydelse i danske firmaer fra amerikansk side, Men det bliver kortvarigt, da amerikanerne har forladt kampflyene i løbet af de næste tiår; og desuden skal modkøb i udbud i EU, så der er ingen garantier. Modkøbsydelse er og var ikke noget godt argument for at vælge det sindssygt dyre USA-fly. Hvad var overvejelserne. Det danske forsvar har dog samtidigt været opmærksomt på mulighederne omkring droneudviklingen. Danmark har fået sit eget drone testcenter, og der er gang i produktudvikling såvel til civil som militær anvendelse.

---

⁷ <http://forsvaret.dk/FAK/Nyt%20og%20Presse/Pages/NytbriefThepushtowardsautonomyaninsightintothelegalimplicationsofself-targetingweaponsystems.aspx>⁷

⁸ 19.12. 2014 Ingeniøren. Autonome droner udfordrer krigens regler. ⁸ 19.12. 2014 Ingeniøren. Autonome droner udfordrer krigens regler.

Dansk droneindustri og dronecenter i Odense.

Udvikling, produktion og anvendelse af droner i Danmark?

Efter mere end ti års skjult krig mod Al-Qaeda forbindes droner måske først og fremmest med bombardementer og overvågning.

Danmark er langt fremme med at udvikle en infrastruktur for udviklingen af droner. Spørgsmålet er, om det udvikler sig til en del af det højteknologiske militærindustrielle kompleks, der underbygger denne nye krigsform. Militær fra især USA, men også fra lande som Israel, Rusland og Kina bruger alt fra helt små spiondroner, der vejer nogle få gram og fylder få centimeter, til store kampdroner, der vejer flere tons og kan medbringe adskillige missiler til affyring mod fjendtlige stillinger eller mistænkte terrorister. Især amerikanernes brug er kendt og omstridt. USA har bevidst valgt at skære ned på de konventionelle styrker og opruste med droner. Et af de mest brugte dronefly er Predator, der kan holde sig i luften i et døgn, og ofte bruges til at udspionere i lande som Pakistan og Afghanistan. I krigen i Libyen spillede dronerne en stor rolle. Nogle iagttagere mener, at op mod halvdelen af bombardementerne af Gaddafis styrker i slutningen af krigen blev foretaget af droner. Der er heller ikke nogen tvivl om, at især amerikanske droner i disse dage følger særdeles godt med i, hvordan tropper fra Islamisk Stat bevæger sig rundt i Irak og Syrien, ligesom de er med til at udpege bombemål i området for bl.a. danske F16-fly. Også Rusland, der i starten ikke var med i kapløbet, har skudt et tocifret milliardbeløb ind - for udvikle droner til brug i striden med Vesten - bl.a. med hjælp fra Israel, der har set et stort marked her.

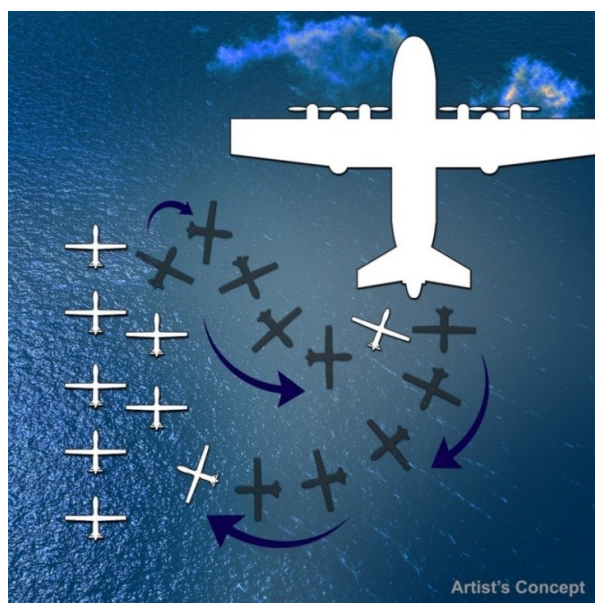
En flyvende platform.

Det amerikanske militær har som beskrevet de seneste år satset mere og mere offensivt på brugen af droner både til rekognoscering og direkte angreb. Det militære forskningsagentur, Darpa, vil se nærmere på en løsning, der kan give de ubemandede fly endnu flere mulige operationsområder. Det er ønsket, at udvikle en flyvende platform, hvorfra droner kan lande og lette, og dermed udvide operationsradiusen for de ubemandede fly yderligere. Ideen bag er angiveligt også, at forsvaret ønsker at satse på flere små droner frem for at udvikle større og dyrere droner med større rækkevidde. Koncepttegningen fra Darpa skal visualisere den grundlæggende idé.

Darpa har derfor bedt militærindustrien og universiteter om at komme med deres ideer til og bud på, hvordan det bedst og billigst kan lade sig gøre. »Agenturet forestiller sig et stort fly, der med minimale modifikationer ville kunne afsende og opsamle adskillige små ubemandede luftbårne systemer (droner, *red.*) fra en sikkerhedsmæssigt forsvarlig afstand,« skriver Darpa⁹.

Taktisk har droner allerede vist sit værd i moderne krigsførelse, men strategisk er det

måske endnu vigtigere, fordi dronerne muliggør en low-cost og low-tension krigsførelse, som vi har set Israels og USA's droneangreb og drab i områder, der ikke er krigszoner. Og det er netop på det strategiske og politiske niveau, at droner er problematiske. Droner er en ny teknologi, der åbner helt nye døre. Både militært og civilt.

⁹ <http://www.washingtonpost.com/news/checkpoint/wp/2014/11/10/the-pentagon-wants-an-airborne-aircraft-carrier-for-drones/>

En venstrefløjposition bør have fokus på, netop hvordan droner bruges strategisk og mindre på droneteknologien i sig selv. I bund og grund er droner en platform for den teknologi, der installeres og som kan opfylde mange vigtige civile formål.

Droneindustrien i Danmark: Det har været fremme i bl.a. dagbladet Arbejderen, at den amerikanske fly - og våbenproducent Boeing benytter det nye testcenter i Odense til deres formål.¹⁰ Dansk infrastruktur skal ikke være testlaboratorium for amerikanske våbenproducenter, og politisk bør der være fokus på, hvordan det danske testcenter bruges. Dronetyper, som ikke har civile formål, bør eksempelvis ikke testes i Danmark. Spørgsmålet er, om Danmark er ved at understøtte udviklingen af militær droneindustri. Det er der heldigvis ikke noget, der tyder på, selvom der sker mange ting på området.

Den industriklynge som er ved at blive opbygget omkring den begyndende droneindustri, er centreret omkring et nyt testcenter for droner i Odense lufthavn, HCA Airport, der har som formål at teste såvel civile som militære droner. På forskningssiden er Danmarks Tekniske Universitet, DTU Space formentlig længst med droneprojekter. Aalborg Universitet har fornylig modtaget en bevilling sammen med DTU Space til at udvikle en drone til maritimt brug. Syddansk Universitet og en klynge af virksomheder med tilknytning til lufthavnen i Odense er også en naturlig del af den nye industriklynge. I forbindelse med udarbejdelsen af artiklen her, er der ikke fundet egentlige producenter af droner i Danmark. I stedet er det sandsynlige mønster – som man også kan se fra andre brancher –, at en dansk specialvirksomhed vil importere en basisudgave med struktur, motorer, batterier osv. Oven på denne basisstruktur vil den danske specialproducent da tilføje specielt udstyr, som vil gøre den velegnet til særlige erhvervsformål.

Sådanne virksomheder eksisterer allerede. Én af dem er Explicit, som har udviklet en sensordrone, der kan sniffe sig til svovlindholdet fra udstødningen fra skibe på åbent hav. Det marked er pludseligt kommet op, fordi nye IMO-regler for skibes svovlemission er trådt i kraft den 1. januar 2015. Et blødt punkt var her implementering af kontrollen, som der ikke tidligere var mulighed for. Her kan Explicit's drone være løsningen. En anden dansk virksomhed er Sky-Watch fra Støvring, som sammen med DTU Space arbejder på at udvikle en drone, som både kan starte lodret, men også kan flyve langt. Dette produkt er sandsynligvis fortsat på udviklingsstadiet. Et af markederne for denne drone skulle være miljø- og isovervågning i Arktis. Ud over udvikling af forskellige former for teknologier, der kan installeres i droner, vil vi formentlig også se en vækst i forskellige typer af droneservices, hvor det enten handler om at indhente information til private - f.eks. landmænd, arkitekter, ingeniører eller til myndigheder i forbindelse med brande, eftersøgning af savnede personer eller større ulykker. Et andet område, der allerede begynder at bruge droner, er transportområdet. Droner er først og fremmest kendte som et nyt våben. Det vil de fortsat være. Og til det brug vil de blive mere og mere raffinerede. Men de er også et nyt stykke værktøj til mange

---

¹⁰ En mere detaljeret beskrivelse af HCA's ambitioner på droneområdet kan læses på <http://www.hca-airport.dk/UAS>. Og på denne hjemmeside er der også en link til industrinetværket UAS Denmark, hvis hjemmeside kan ses her: <http://www.uasdenmark.dk/>. UAS betyder "Unmanned Aircraft System" Danske droneproducenter

nyttige civile anvendelser. Det vil gå som med fly. Først brugt militært. Siden anvendt civilt i meget større omfang. Men som med fly, bliver det anvendelsen af værktøjet, som bliver afgørende. Men netop fordi droner er nemmere at sætte i brug, åbner det nye muligheder, som vi politisk skal have fokus på.

NATOs droneprojekt og Dronecenteret.

Men den danske regering bakker op om NATO's såkaldte AGS¹¹ droneprojekt – et overvågnings-

Foto fra ASG projektet.

projekt. Danmark har efter i nogle år - under Lars Løkkes regering - at have vurderet, at projektet blev for dyrt at medvirke i, underskrevet en aftale om genindtræden i 2012. Projektet er Natos kostbare og højt prioriterede overvågningsprojekt med ubemandede dronere. Det betegnes som et af Nato's mest prestigefyldte militære fremtidsprojekter.

Billedtekst: NATO AGS Core kapacitet vil muliggøre vedvarende overvågning over store områder i ethvert vejr- eller lysforhold ved hjælp af lang udholdenhed, ubemandede luftfartøjer platforme (UAV), der opererer ved meget stor højde og ved betydelige stand-off afstande.

Danske skatteydere betaler 540 millioner kroner for at NATO kan købe nye droner, der skal bruges til at indsamle informationer til brug i militære operationer. I Odense Lufthavn skal en af verdens største våbenproducenter, Boeing, nu teste førerløse dronere i den lille lufthavn på Fyn. Odense Lufthavn vil nemlig være europæisk testcenter for droner.

Den danske transportminister mener ikke, at dette er et problem, og mener kun, at der skal testes droner til civil anvendelse. Dronere er kontroversielle, fordi de især af USA i stigende omfang bliver brugt til - uden rettergang - at henrette mistænkte terrorister i eksempelvis Pakistan. Ofte bliver også uskyldige civile og redningsarbejdere dræbt af dronerne's missiler. Men det giver ingen mening at skelne mellem civile og militære droner. De droner, som USA bruger til at foretage sine drone-henrettelser med, indeholder den samme teknologi, som de militære droner. Eneste forskel er bare, at de er udstyret med våben. Odense Lufthavn vil ikke afvise, at Boeing kan bruge teknologien i sine militære droner. Det må være op til politikerne at lave nogle etiske spilleregler for, hvad Danmark kan være med til. Netop Odense Lufthavn er god til drone-testflyvninger, fordi det er en lille lufthavn, som kan lukke sit lufrum for almindelige fly. Og så ligger Syddansk Universitet i byen. Står det til lufthavnen, skal Odense Universitet være med til at udvikle drone-teknologier. I dag findes der ingen regler for test af dronere. De gange, vi allerede har haft foretaget drone-testflyvninger, har vi fået dispensation fra de danske lufthavnsmyndigheder. Lufthavnens ledelse er optaget af, at den nye opgave kan skabe arbejdspladser og en stor global teknologi.

¹¹ Alliance Ground Surveillance. Projektet AGS er et af NATO's højest prioriterede SMART-systemer. (AGS) System is an Intelligence, Surveillance and Reconnaissance (ISR) system to be designed and built for NATO by a multinational industry team that includes KONGSBERG. ¹¹
http://www.kongsberg.com/~media/KDS/Files/Products/Army%20C2IS/KES%20Dataark_Januar%202013.ashx

NATO i krise

NATO en løsning for fremtidens sikkerhedsproblem

NATO er ikke længere en forsvarsalliance af Europa, skabt efter 2. verdenskrig, men er en militæralliance uden grænser, der varetager USA's interesser.

Norges tidligere statsminister Jens Stoltenberg blev den 30. september 2014 udpeget til at afløse Anders Fogh Rasmussen som generalsekretær for NATO.

Generalsekretæren satte sig i spidsen for det største militære magtapparat, verden nogensinde har set, skrev pressen. Men han satte sig også i spidsen for et NATO, der er en militærmagt i identitetskrise. Den oprindelige forsvarsalliance, der har eksisteret siden 1949, har efter den vestlige verdens selvforståelse udgjort en succesrig ramme for USA's engagement i Europa under Den Kolde Krig. NATO blev de europæiske landes forsvarsalliance overfor det socialistiske Sovjetunionen og Østeuropa.

Det er et aktuelt spørgsmål, hvordan den øvrige verden - bl.a. Rusland og Ukraine - ser og har set NATO gennem de sidste 20 år. Og ikke bare den øvrige verden, men også hvordan de enkelte medlemslandes erfaringer har været.

Det ser ud til, at alliancen står over for en række væsentlige vanskeligheder i de kommende år. NATO-landene mangler at tage stilling til det grundlæggende spørgsmål, som har presset sig på siden Den Kolde Krigs ophør: Er NATO stadig den bedste løsning på Europas og USA's sikkerhedsproblemer?

På trods af den aktuelle konflikt i Ukraine må det konstateres, at Alliancen har haft svært ved at markere sig stærkt som et *europæisk* redskab i løsningen af de nye sikkerhedsopgaver på globalt plan, som NATO vedtog i 1999.

NATO har løbende, men med større og større råderum, udviklet sig fra en traditionel militær - alliance med fokus på kollektivt forsvar til en politisk-militær organisation i løbet af nullerne. Overgangen skete løbende og uden en åben debat med tilhørende beslutninger i medlemslandene, og uden den tilstrækkelige og efterfølgende planlægning.

Og det har betydet, at USA i mange operationer med og uden FN mandat har samarbejdet med enkeltlande i Europa, og ikke med et samlet NATO. De enkelte medlemslande har i meget varieret grad været en del af USA's globale strategi.

NATO har ikke samlet kunnet løfte opgaven i præsident Bush's "krig mod terror". NATO's engagement i Afghanistan er af mange blevet set som styrkeprøven på, om alliancen også vil være et effektivt redskab for medlemmerne til at imødegå de *nye* terrortrusler. I den samlede indsats i Afghanistan har *den fredsskabende opgave* og hele den civile genopbygning stået i skyggen af den militære indsats.

Danmark har deltaget aktivt i krigene siden begyndelsen af 2002, og 43 danske soldater var frem til juni 2013 dræbt under tjeneste i Afghanistan. Krigen og genopbygningen har i perioden fra 2002-2012 kostet det internationale samfund over 350 milliarder danske kroner.

I september 2014 underskrev Afghanistan og NATO et længe ventet dokument, der fastlægger rammen for ISAF's ¹²udfasning. Ifølge aftalen skal omkring 12.000 soldater blive i Afghanistan i 2015, hvor de blandt andet skal uddanne og assistere afghanske sikkerhedsstyrker. Fra Danmark ventes 150-160 mand at blive i landet. Men det nyeste skøn er, at USA først forventer at være ude af Afghanistan i 2024. Så fiaskoen er større end vurderet.

Operationerne i Irak og Libyen omtales af mange kommentatorer som fejlslagne, og de fik heller ikke opbakning fra et samlet NATO; bl.a har Frankrig i mange år været en kritisk røst i NATO. Og det må konstateres, at luftangrebene imod Islamisk Stat i Irak og Syrien er blevet varetaget af lande udenfor NATO, når der ses bort fra Danmark og Belgien.

Spørgsmålet om, hvorvidt NATO fortsat vil have en central rolle at spille, er langt fra givet.

Danmarks "aktivistiske" rolle

Den Kolde Krigs afslutning fik paradoksalt nok ændret Danmarks rolle fundamentalt. Fra at være den lille stat, der skulle beskyttes af de store venner, blev Danmark en meget aktiv spiller i de militære angreb, som USA og NATO har stået i ledelse af. Endelig så det ud til at Danmarks forsvar var kommet sig over nederlaget over hundrede år tidligere - i 1868.

Og det kan forekomme at Danmark næsten er kommet over sit lillebror-kompleks i så udstrakt en grad, at Danmark nu lider af gamle kolonihierredrømme og storheds-forestillinger i en uskøn blanding.

I hvert fald kaster politikerne i dag danske soldater ud i "NATO-operationer" over hele verden for at "beskytte" USA's og dermed NATOs interesser. Og det må, selvom Danmark har været en "lille" medspiller konstateres, at der i vores medlemskab af NATO lige fra oprettelsen udover at modtage beskyttelse, også stiltiende har ligget et krav om en modydelse i form af loyalitet ved:

- At understøtte de amerikanske strategiske interesser
- at acceptere Thule basens opretholdelse og rolle efter 2. verdenskrig,
- at give tilladelse til USAs overflyvning af Grønland, øjensynligt med atomvåben, at lukke øjnene for atomkatastrofen på Grønland, hvor et flystyrt fandt sted den 21. januar 1968 i nærheden af Thule Air Base i Grønland. ¹³
- og senest at lukke øjnene for de hemmelige og kriminelle fangeoverflyvninger som er en del af USA's "Rendition" program, som var styret af CIA. ¹⁴ Og de krav opfylder vi alt for gerne. Af Danmarks forsvarspolitik kan man udlede, at NATO forpligtigelsen fra 1949 er overført til en aktuel politik, hvor det er USA's verdenspolitiske forestillinger, de danske regeringer følger og ikke forsvaret af Danmark.

---

¹² I 2003 fik NATO sin første globale opgave som leder af den fredsskabende ISAF-styrke (International Security Assistance Force) i Afghanistan, der opererede parallelt med den amerikanske jagt på terrorister, Operation Enduring Freedom.

¹³ Det nedstyrtende fly var en amerikansk B-52 Stratofortress bombemaskine med serienummeret 58-0188, der medførte 4 atombomber

¹⁴ Demos Nyhedsbrev nr. 112/13 2014/15

NATOs rolle efter den kolde krig

Efter afslutningen af den kolde krig i 1991 formuleredes NATOs nye opgave som at ”opretholde en strategisk balance i Europa”, en formulering, der på topmødet i 1999 blev ændret til, at NATO skulle ”fremme sikkerhed og stabilitet i det euroatlantiske område”. Det blev ikke længere Europas sikkerhed alene, der var på dagsordenen, men der åbnes mere for det globale sikkerhedsperspektiv. Et perspektiv, der allerede i 1990’erne - et tiår før 11. september 2001- kom i fokus. USA havde allerede før Sovjetunionens sammenbrud indledt en krig i Irak, med begrundelse i Iraks invasion af Kuwait og med støtte fra de Saudiarabiske fyrster, men på det tidspunkt uden støtte fra NATO.

Men det blev i Europa med konflikten i Jugoslavien, at de 2 gamle supermagter USA og USSR blev konfronteret med en etnisk og politisk konflikt, der krævede deres samarbejde og verdenssamfundets opmærksomhed. Krigen blev en afprøvning af de internationale organisationers handlekraft.

USA, NATO og FN i Jugoslavien

Sammenfaldende med Sovjetunionens sammenbrud brød konflikterne ud i det tidligere Jugoslavien. Marskal Titos multireligiøse og multikulturelle Jugoslavien gik i opløsning med Slobodan Milosevic som leder.

I tiåret fra 1991 til 2001 udspillede en lang række konflikter i landets regioner. Det begyndte med Slovenien. Efter 10 dages kampe med serberne var Sloveniens selvstændighed en realitet. Den daværende serbiske leder, Slobodan Milosevic, som kontrollerede den jugoslaviske hær, havde opgivet at holde Jugoslavien samlet under Beograds (serbernes) kontrol. Han ønskede at samle de dele af Jugoslavien, hvor der boede serbere til et Storserbien. Milosevic forberedte i første omgang et opgør med Kroatien, hvor der boede et stort mindretal af serbere, for senere at planlægge et opgør med Bosnien om de mange serbere, der boede der. Krigene i Slovenien og Kroatien blev kun en generalprøve på den grusomme krig mod Bosnien. Borgerkrigen i Bosnien mellem landets muslimer, serbere og kroater, som omkring 1991 udgjorde henholdsvis 44, 31 og 17 % af befolkningen blev uundgåelig. De kroatisk ledere og de bosniske muslimer ønskede, under tilskyndelse fra Vesteuropa og af frygt for den nationalisme, der var under fremmarch i Serbien, at kopiere eksemplet fra Slovenien og Kroatien og løsrive sig fra Jugoslavien. De bosniske serbere derimod foretrak at forblive i en jugoslavisk føderation. Den politiske holdning til konflikten var fra begyndelsen præget af uenighed. USA, Storbritannien og Frankrig støttede i lang tid, at Jugoslaviens enhed skulle bevares, mens lande som Tyskland, Østrig og Italien pressede på for at opnå international anerkendelse af Kroatien og Slovenien som selvstændige stater.

Ni F-16-fly fra Eskadrille 730 deltog i bombningerne mod det tidligere Jugoslavien

I *Bosnien*, derimod var situationen langt mere kompliceret. Bosnien blev i 1992 skueplads for den mest brutale krig i Europa siden 2. Verdenskrig.

Den serbiske præsident Milosevic var ikke interesseret i endnu en væbnet konflikt. Men der boede en stor gruppe serbere i Bosnien, som han ønskede fik deres selvstændighed. Den muslimske befolkningsgruppe repræsenteredes af Det demokratiske Aktionsparti, og dets leder, teologen Alija Izetbegovic, blev valgt til republikkens nye præsident. Izetbegovic var en meget kontroversiel politiker, som i 1990 havde grundlagt det bosnisk-muslimske parti SDA. Han ville kæmpe for Bosnien-Hercegovinas fulde selvstændighed. Han ønskede ikke at tage hensyn til de bosniske mindretals ønske om selvstændighed. De bosniske serbere kunne udvandre til Serbien.

Han blev ved en folkeafstemning i marts 1992 præsident for bosniakkerne (muslimerne) i Bosnien-Hercegovina 1990-2000.

Bombetogter og krig.

I det internationale samfund var de forskellige lande rådvilde. FN havde etableret våbenembargo i Adriaterhavet. Embargoen blev understøttet af NATOs flådestyrker. Der blev sat gang i luftoperationer med jagerfly og overvågningsfly (AWACS) i henhold til FN resolution nr. 816 om flyveforbud over Bosnien-Hercegovina.

Fighting Falcon i Serbien

Men det internationale samfund gav, på den borgerkrigs-lignende baggrund, grønt lys til NATO-bombardementer mod de serbiske stillinger. *NATOs aktion* faldt hurtigt. NATO havde militære kræfter til rådighed. Med bombardementerne og kroatisk og bosnisk styrkers fremrykning i det nordvestlige Bosnien blev de serbiske styrker i august-september 1995 bragt i defensiven, og de bosniske serbere sagde ja til en fredsftale. Den kroatisk hær, der var udrustet og trænet bl.a. af USA var lykkedes med at trænge serberne tilbage. 1995 blev der indgået en fredsftale efter flere ugers forhandlinger på en flybase i Dayton, Ohio, deraf navnet ”Dayton-aftalen”. Aftalen, der blev underskrevet i Paris 14. december 1995, indebar øjeblikkeligt stop for kampene. En international styrke, ledet af NATO, på 60.000 mand blev indsat til at overvåge freden og afvæbne de stridende hære. Aftalen betød, at Bosnien blev opdelt i to næsten lige store dele: Men det gav ikke varig fred.

Det internationale samfund forsøgte med FN og EF (EU) som aktører at sætte en stopper for krigen. Det lykkedes som nævnt relativt hurtigt i Kroatien, hvor en FN-fredsstyrke i 1992 blev indsat som stødpude mellem kroaterne og serbere. Og med det russiske parlaments godkendelse var vejen banet for indsættelsen af russiske styrker til den fredsbevarende opgave i Bosnien anført af NATO. Et bredt samarbejde. Men i Bosnien og senere Kosovo var det anderledes vanskeligt.

Kosovo væbnet konflikt 1996-99 - NATO krig

Efter Dayton-aftalen herskede der relativ fred i Eksjugoslavien i et par år.

Men i begyndelsen af 1990'erne begyndte de etniske stridigheder. Kosovoalbanerne krævede den selvstændighed, som de havde været garanteret ifølge den tidligere forfatning - tilbage. De udråbte deres egen republik. Det udfordrede den serbiske regeringsleder Slobodan Milosevic. Og det blev indledningen til en grusom krig, hvor den serbiske stat forfulgte kosovo-albanerne og krænkede deres rettigheder. Og kosovo-albanerne indledte en række terrorhandlinger mod regeringsmagten og begyndte opbygningen af en guerillahær, UCK. Kosovo-albanerne ønskede at fremprovokere militære og politiske interventioner fra udlandet. Og det lykkedes.

Uden FN-mandat indledte NATO inklusive Danmark den 24. marts 1999 et bombardement af Serbien med fly og missiler. Bill Clinton gik med ind i krigen med begrundelsen, at »Kosovo albanernes selvstyre« blev krænket. Clinton havde ellers været tilbageholdende; han mente ikke, at militære indgreb var en løsning. Beslutningen *forblev* kontroversiel af flere grunde: Det var første gang overhovedet, at NATO gik samlet i krig – efter Warszawapagtens opløsning, og uden for alliansens normale virkefelt.

- NATO's bombardementer var en indblanding i et suverænt lands indre anliggender og dermed i strid med et grundlæggende princip i den internationale folkeret
- NATO's intervention fandt sted *uden* forudgående godkendelse i FN's Sikkerhedsråd, hvor Rusland og Kina med deres vetoret ville være i stand til at blokere for enighed.

NATO's bombekampagne udrettede store skader både økonomisk, menneskeligt og fysisk. Udsigten til økonomisk bankerot truede i Serbien. Endelig i juni 1999 fik NATO-trusler om indsættelse af landstyrker Serbiens præsident Milošević til at indgå en fredsaftale. NATO-ledede fredsbevarende styrke KFOR¹⁵ blev indsat i Kosovo. Kosovo blev reelt et internationalt protektorat, styret af FN. Spørgsmålet om Kosovos endelige status er endnu ikke løst. Kosovo er blevet anerkendt af Danmark og omkring 75 andre lande som selvstændig stat, men det tog fire år, før landet også blev anerkendt af FN. Den Nato-ledede styrke KFOR er fortsat til stede i Kosovo.

Krigen i Jugoslavien – et lærestykke.

Krigen i Jugoslavien fik militærpolitisk betydning. Mistilliden til at militære responser kunne løse konflikter bredte sig. *Efter 10 år præget af militære interventioner og hårde løsninger på de komplicerede konflikter, var det indlysende, at der skulle andre metoder til for at sikre freden i verden.* FN havde vist sin manglende handlekraft. NATO havde klart optrådt i den gamle koldkrigsånd og handlet voldsomt og hurtigt. NATO landene havde været svære at afholde fra at gå ”i krig”, medens USA havde været tilbageholdende og afventende. Erfaringerne fra Reagans konfrontative politik og oprørsbekæmpelse ved USA's interventioner i Mellem- og Latinamerika havde i stor stil været negative. Reagan var gået af som præsident, og hans roll back politik blev udskiftet. Clintons udenrigspolitiske kurs blev fra midten af hans præsidentperiode fra 1992 - 2001 skiftet delvist ud, og hans regering lagde efter eget udsagn mere vægt på at støtte demokratiserings- og økonomiske moderniseringsprocesser i regionen.

---

¹⁵ KFOR er forkortelse for Kosovo FORce. KFOR er en [NATO](#)-ledet international militærstyrke/stabiliseringsstyrke med bidrag fra NATO- og andre lande, hvis formål er at stabilisere og opretholde fred og sikkerhed i den nu selvstændige statsdannelse Republika e Kosovës, som tidligere var den [serbiske](#) provins [Kosovo](#).

Med præsidentskiftet fra Bill Clinton til George Bush. Bush introducerede en skærpet krigsretorik og nye fjendebilleder.

USA og Nato i Mellemøsten

Mellemøsten er om noget blevet det vindue, hvor USA's aktuelle strategi er synlig, og hvor post-koldkrigsaktiviteten har været størst. USA har haft flere parallelle dagsordner i Mellemøsten, der både har suppleret hinanden og krævet hårfin balance i regionen, og i flere tilfælde har den førte politik skabt morgendagens problemer.

Og USA er og har været dybt involveret i Mellemøsten.

Traditionelt har USA forfulgt tre klare politiske dagsordner i Mellemøsten under den kolde krig, 1) inddæmning af Sovjet og kommunismen, 2) adgang til olie for amerikanske interesser og endelig 3) beskyttelse af Israel, der samtidig blev set som den eneste sikre bastion for Vesten i regionen. De politiske håndtag var primært støtte til reaktionære og udemokratiske regimer, eks. shahstyret i Iran og Saudi; underminering af panarabisk nationalisme, eks. i Syrien og Irak og endelig slet skjult militær støtte til antikommunistiske grupper i Afghanistan. Demos' nyhedsbrev No Blood for Oil, 2003 (# 75-76) gennemgår en række vigtige historiske forhold omkring perioden frem mod den anden Irak krig i 2003. Her skal blot sammenfattes, at USA og Vesten lykkes med den politiske strategi på den arabiske halvø, hvor de mest reaktionære kongedømmer og emirater allierede sig med USA mod ydre trusler i form af primært Iran (og senere Irak) og indre trusler fra de ikke privilegerede klasser i samfundet.

Samtidig lykkedes det gennem militær og anden støtte, at få Irak til at overfalde Iran i 1980, og de to lande kæmpede en opslidende krig op gennem 1980'erne. Dybt forgældet og med et ødelagt olieproduktionsanlæg angreb Irak miniputstaten Kuwait i 1990 og fremprovokerede den første Irak krig i 1991. USA forsøgte efterfølgende at fremtvinge et regimeskifte i Irak, ved at støtte henholdsvis kurdiske og shiamuslimske militsers oprør mod Saddam Huseins regime. Oprørerne blev som bekendt brutalt nedkæmpet og mere end 10 år fulgte med flyforbudszoner i Irak og sanktioner mod landet. Gennem 1990'erne stationerede USA 5000 soldater, primært fra flyvevåbnet for at opretholde den no-fly zone der var etableret i det sydlige Irak og for at støtte landet militært. Samtidig blev USA's flådebase i Bahrain

udvidet for at beskytte olietransporten gennem den Persiske gulf. (se Demos Nyhedsbrev 112/13)

Ny strategi – samme mål

Den første Golfkrig og Sovjets kollaps var begge med til at ændre dele af USA's strategiske målsætning for regionen og øge det politiske og militære råderum for USA. Inddæmningen af Sovjet og kommunismen var ikke længere aktuel på globalt plan, og for USA og NATO går 1990'erne med at redefinere Vestens militære og politiske doktriner og strategiske interesser. I Mellemøsten står det klart for regimerne på den arabiske halvø, at USA er det eneste land, der kan garantere deres sikkerhed og elitens privileger. Prisen for de arabiske lande er fortsat adgang for amerikanske olieinteresser, kommercielle som politiske, og ikke-aggression over for Israel. En række vigtige olieeksporterende stater i Mellemøsten Iran, Irak og Libyen udgør dog stadig en modpol til den amerikanske dominans i regionen.

USA's nye geopolitiske dominans diskuteres gennem 1990'erne i Washington. Ikke hvordan verden blev et sikrere og bedre sted at leve, men hvordan amerikanske interesser bedst blev varetaget. En moderat fløj, typisk i det demokratiske parti, argumenterede for, amerikanske interesser bedst blev varetaget gennem kapabel militær kapacitet, men med sigte på at sikre økonomisk og politisk stabilitet globalt og så vidt muligt gennem globale politiske institutioner og med støtte fra allierede. USA involvering i Balkankrigen kan ses i dette lys. En mere yderliggående doktrin var imidlertid ved at tage form blandt USA's neokonservative politiske kræfter, der op gennem 00'erne blev den politiske elite omkring præsident Bush. Den nye politiske doktrin byggede på et unilateralt tankesæt med USA i centrum, og konkret betød det, at USA kunne benytte internationale institutioner, hvis det direkte tjente USA's interesser. Doktrinen betød samtidig behov for opbygning af en global militær magt, der ikke var afhængig af de allierede i Europa til at varetage USA's interesser. Bush administrationen skærpede doktrinen med det, Bush's sikkerhedsrådgiver, Condolezza Rice har kaldt et "forventningsforsvar", hvor USA angriber ud fra en forventning om, hvad modstanderen kan i fremtiden. Doktrinen kan siges at være kernen i Bush's State of the Union tale i januar 2002, hvor den såkaldte "axle of evil" med Irak, Iran og Nordkorea blev udpeget. Potentielle trusler skulle ikke længere inddæmnes, men opsøges og udslettes før de blev stærke nok til at udgøre en fare for USA – og for USA's allierede, først og fremmest Israel.

Dobbelt fiasko

Politisk bør det ikke undre, at USA med støtte af en koalition af villige stater - der iblandt Danmark, angreb Irak, der på alle måder passede ind som angrebsmål efter de ændrede amerikanske udenrigspolitiske doktriner. Landet kunne potentielt - for så vidt at Saddams regime havde viljen, og hvis olieproduktionen kom på fode igen, - være en sikkerhedsrisiko for Israel og trussel mod Saudi og olieforsyningen fra Mellemøsten. Samtidig havde amerikanske firmaer længe været afskåret fra at lave forretning i Irak, der har verdens femte største oliereserver. Og ikke mindst var angrebet på Irak et klart og utvetydigt signal til statsledere i andre såkaldte slyngelstater (termen blev flittigt brugt op gennem 00'erne mod lande, der gik mod USA's interesser), at USA var parat til at forfølge sine interesser til det yderste. Et af de lande, som læste skriften på væggen, var Libyens diktator Gadaffi, der ændrede politik og i 2006 blev pillet af USA's liste over stater, som støttede terrorisme.

Terrorangrebene 11. september 2001 i New York og Washington betød samtidig, at trusselsbilledet blev udvidet. Nu var det ikke alene fjendtlige stater, der udgjorde en trussel, men også en såkaldt asymmetrisk fare fra bevæbnede grupper, typisk militante sunnimuslimske grupper, ikke mindst terrornetværket Al-Qaida. Ironisk var det netop den type af jihadister, som USA selv havde forsynet med våben og våbentræning, da de kæmpede mod Sovjet i den afghanske borgerkrig i 1980'erne. USA, og med dem Vesten og NATO, reagerede på terrorangrebene 11. september med bombardementer og indsats af specialstyrker i Afghanistan mod Al-Qaida's og den regerende afghanske gruppering Talibans baser og infrastruktur. Nedkæmpningen af Taliban gik hurtigt i store dele af landet og med støtte fra andre afghanske militser, bl.a. Northern Alliance, blev der etableret en ny pro-vestlig regering i Afghanistan. Et efterfølgende forsøg på at knække Talibans politiske og militære dominans i de Pashtun dominerede områder i det sydøstlige Afghanistan, er på 14. år slået fejl. I Irak har den USA ledede invasion vist sig fatal. Hvor den overlegne amerikanske hær hurtigt nedkæmpede modstanden og besatte landet, har besættelsen vist sig meget vanskelig. Selvom der var lagt op til en discount løsning, og efter bedste neoliberale logik, en delvist privatiseret krig, hvor det berygtede sikkerhedsfirma Blackwater løste en lang række opgaver, så har USA haft meget vanskeligt ved at finansiere (den langvarige) besættelsen af Irak.

Samtidig byggede den politiske analyse (i det omfang, der var en analyse) af mulighederne for at indsætte en venligsindet regering og statsadministration, på et meget ufuldstændigt billede af den politiske situation i Irak. Resultatet er, at Irak har udviklet sig til en såkaldt fejlslagen stat, hvor myndighederne ikke er i stand til at varetage hverken den indre eller ydre sikkerhed, og som (fortsat) styres efter det som politologer kalder "Klientelisme", hvor politiske ledere misbruger den politiske magt til at berige sig selv og tilgodese bestemte etniske grupper i samfundet. Situationen har gennem 2014 udviklet sig så alvorligt, at Irak er i reel fare for at falde og blive erobret af gruppen Islamisk Stat. USA's og højrefløjens doktrin omkring et forventningsforsvar - i Danmark blev begrebet *aktivistisk udenrigspolitik* brugt - har vist sig katastrofal, og den neokonservative udenrigspolitik har været en katastrofe – ikke mindst for de mennesker som lever i Mellemøsten, men så sandelig også for den globale sikkerhed.

Aktuelle helikoptere klar til indsættelse i Afghanistan. Foto Jette Elkjær
<http://forsvaret.dk/FST/Nyt%20og%20Presse/Pages/DanskehelikoptereindsatiAfghanistan.aspx>

NATO og Rusland

NATO i konflikt med Rusland.

I 2014 er billedet af Rusland, som en trussel overfor de øvrige europæiske lande blevet gentegnet af den nyligt afgangende generalsekretær i NATO, Danmarks tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen- operationernes mand. Og efteråret 2014 har NATO og Obama udnævnt Rusland til at være NATOs største fjende - igen.

Det udsagn står i skærende kontrast til strategien kort tid efter den Kolde Krigs afslutning. Allerede i 1997 blev en aftale om det fremtidige samarbejde mellem NATO og Rusland underskrevet, og den blev fulgt op af aftalen fra 2002 i Rom.

På lige fod.

Både EU, NATO og USA kritiserer aktuelt Rusland voldsomt i forbindelse med den meget langvarige politiske og i det sidste års tid militære konflikt, der udspiller sig internt i Ukraine mellem de 24 distrikter, som landet er opdelt i.

Ved sin tiltræden lovede den nuværende præsident Porosjenko især de østlige distrikter afstemninger om selvstændighed. I nogle af de østlige provinser bor et flertal af folk, der taler russisk og føler sig som russere.

Der har været afholdt en afstemning, men valgprocessen var dybt kritisabel. Det gav ingen aftaler og fred. Tværtimod. Aktuelt er situationen således, at der er proklameret våbenhvile, men den er vanskelig at overholde. Hvor længe, den vil vare, er meget uvist.

Økonomisk, militært og politisk er Ukraine endt i kaos. De vestlige lande har pålagt Rusland en række sanktioner med begrundelsen, at de har et stort ansvar og en stor andel i konflikten og dens forløb, med mere eller mindre bekræftede oplysninger om våben og tropper. Vesten frygter, Rusland annekterer dele af Ukraine.

I april 2014 invaderede Rusland Krim-halvøen, og Krim er i dag en russisk region efter en folkeafstemning, som også er kritiseret fra vestlig side.

Den nyligt afgangende generalsekretær i NATO Danmarks tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen gentegnede billedet af Rusland, som den stormagt, der udgør en trussel overfor de øvrige europæiske lande. NATO's relation til Rusland forværredes i 2014.

I februar 2015 kan det igen konstateres, at udviklingen ikke bevæger sig i en positiv retning.

Konflikterne skærpes, og de gamle fjender står overfor hinanden.

Putin kritiserer Vesten for at fortsætte forsøgene på at inddæmme Rusland med NATO lande rundt ved hele grænsen i Europa og mod syd. At inddæmme ved missilskjold og baser tæt op til Rusland i hele den mellemøstlige og Eurasiske zone.

Præsident Vladimir Putin hævder, at en Nato-legion kæmper sammen med de ukrainske styrker i den østlige del af Ukraine, og at den har til formål at inddæmme Rusland.

- Hvem kæmper i det østlige Ukraine? Der er en officiel splittelse i de væbnede styrker, men i et vidt omfang er det såkaldt frivillige, nationalistiske bataljoner. Det er ikke engang en hær. Det er en udenlandsk legion. I dette tilfælde er det en udenlandsk Nato-legion, siger Putin, som i februar talte til studerende i Sankt Petersborg. -

Den er der for geopolitisk at inddæmme Rusland, hævder han.

I midten af februar 2015 fremlagde Jens Stoltenberg den nye udvidelsesplan mod øst siden den kolde krig. De tre baltiske lande og Polen, Bulgarien og Rumænien, skal som led i den nye beredskabsplan for NATO, have hver sit kommandoelement. Ændringerne skal ses som en direkte konsekvens af krisen omkring Ukraine.

Rusland melder tilbage, at de vil opruste militært på strategisk vigtige områder, som svar på den militærpolitiske situation ved Ruslands grænse.

Historik

Med Sovjetunionens opløsning i 1991 sluttede Den Kolde Krig definitivt, og NATO stod pludselig uden ydre trusler og dermed uden eksistensberettigelse som forsvarsalliance.

På et møde i Rom i 1991 ændrede NATO sin massive gengældelsesstrategi fra Den Kolde Krig, og der blev søgt samarbejde og oplæg til fælles interesser. Ændringen af strategien betød, at det danske forsvar blev beskåret, man nedsatte beredskabet og forkortede værnepligtstiden.

I første omgang overlevede alliancen ved at optræde som garant for kollektiv sikkerhed, både til tidligere NATO lande og til nye interessenter i Østeuropa. Flere af de Central- og Østeuropæiske lande så et NATO-medlemskab som en forsvarsgaranti mod Rusland. NATO etablerede i 1992 det nordatlantiske samarbejdsråd, NACC, som skulle knytte de tidligere fjender i Østeuropa tættere til sig, med først North Atlantic Cooperation Council, senere Partnerskab for Fred-programmet og endelig, for nogles vedkommende, som nye medlemslande. Ukraine, de baltiske lande og flere andre blev tilbudt medlemskab.

Tilbage i 1997 mødtes præsidenterne for Rusland og USA, Jeltsin og Clinton, i Helsingfors i Finland og enedes om et fælles dokument i forbindelse med kommende NATO - udvidelse. Og i Paris indgik NATO's regeringschefer og Boris Jeltsin en aftale om det fremtidige forhold mellem NATO og Rusland. Fra 1997 bliver det tydeligt, at NATO arbejder henimod en udvidelse af enkelte lande, der tidligere havde været en del af Sovjetunionen. På NATO's top - møde i Madrid inviteres Polen, Tjekkiet og Ungarn til at træde ind i NATO.

Ved NATO-topmøde i Washington i 1999 blev den ny strategi om globale sikkerhedsopgaver vedtaget.

Aftalen blev fulgt op i 2002 i Rom. Denne aftale betød, at der blev oprettet et NATO-Ruslands Råd det såkaldte NRC - NATO-Russia Council. Rådet skulle danne rammen om det fremtidige samarbejde mellem NATO og Rusland.

I NATO og Ruslands samarbejde, skulle de nu mødes på lige fod, og rådet skulle danne basis for udvikling af positive relationer mellem den kolde krigs tidligere modstandere.

NRC - NATO-Russia Council. NRCs formål er med udgangspunkt i ønsket om konsensus, at fremme fortsat politisk dialog om sikkerhedsspørgsmål for at imødegå mulige konflikter, beslutte fælles tiltag, oprette og udvikle praktisk samarbejde og ledelse af joint operationer. NATO-Russia Council har haft fokus på alle områder af fælles interesse, som erklæringen kunne omfatte. Nye områder er blevet tilføjet til NRCs dagsorden til gensidig tilfredshed for medlemmerne indtil for nylig.

Men vreden er vakt, og Ruslands præsident vil ikke indordne sig USA's verdensorden.

NATO- udvidelser og strukturændringer.

Nato fik efter vores vurdering stormagtsdrømme i samarbejde med den tilbageblevne supermagt USA og planlagde, hvorledes alle tidligere østeuropæiske lande kunne tilpasses NATO og EU.

1991. NATO etablerer det nordatlantiske samarbejdsråd, **NACC**.

1992. NATO's hurtige udrykningsstyrke, **ARRC**, oprettes.

1994 Partnerskab for Fred og Middelhavsdialogen søsættes.

Den danske internationale brigade, som kan levere soldater til internationale missioner, indvies.

CSCE bliver til **OSCE**, organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa

1995 IFOR styrken.

1996 SFOR en stabilitetsbevarende styrke afløser IFOR.

1997 Natos udvidelse

Præsidenterne for Rusland og USA, Jeltsin og Clinton, mødes i Helsingfors i Finland og enes om et fælles dokument i forbindelse med NATO's udvidelse. Og i Paris indgår NATO's regeringschefer og Boris Jeltsin en aftale om det fremtidige forhold mellem NATO og Rusland. Ruslandsrådet planlægges.

Juni 1997. Ukraine - charter NATO-Ukraine-chartret underskrives. EU, USA og Canada, hvor betydningen af Ukraines fortsatte suverænitet blev understreget. Deres muligheder for at blive en del af et udelt Europa, hvor Nato tilknytningen var afgørende for det sikkerhedspolitiske aspekt i det centrale Europa og de Euro-atlantiske organisationer blev fremhævet. Charteret skulle danne rammen for samarbejdet i NATO, og aftalen betød, at Ukraine skulle være en aktiv deltager i NATO's partnerskab for Fred. Aftalen betød, at Ukraine i tilfælde af trusler kunne modtage hjælp fra de øvrige NATO-lande. Men musketer-eden gjaldt ikke for Ukraine.

1998. Baltisk charter

USA indgår under russisk protest et såkaldt baltisk charter med de tre baltiske lande. Under russisk protest blev en samarbejdsaftale med de tre baltiske lande Estland, Letland og Litauen indgået. Aftalen skulle danne grundlag for både økonomisk politisk, forsvarspolitisk og sikkerhedspolitisk samarbejde. Aftalen ligner på mange måder aftalen med Ukraine. Charteret skal ses som en del af USA's Nordøst Europa initiativ.

1999 Ny strategi. KFOR fredsbevarende styrke

På NATOs top-møde i Madrid inviteres Polen, Tjekkiet og Ungarn til at træde ind i NATO, som påbegyndes i 1999.

2000 Rusland ratificerer traktaten om forbud mod atomprøvesprængninger, CTBT. USA har underskrevet aftalen, men har ligesom en række andre atommagter ikke ratificeret aftalen.

2001 Indleder EU og NATO et formelt forsvarssamarbejde

Den 11. september rammer et terrorangreb World Trade Center i New York og Pentagon Washington. NATO's artikel 5, den såkaldte musketered, aktiveres for første gang. I oktober invaderer en amerikansk ledet koalition Afghanistan for at tvinge Talebanstyret fra magten.

2002 oprettes NATO-Rusland-rådet. (se ovst.)

Og på topmødet i Prag godkender NATO-landene **'out-of-area'-operationer**, der kan modgå de nye trusler, uanset hvor i verden de kommer fra.

2003 En USA-ledet koalition med deltagelse af Danmark invaderer Irak **uden FN-mandat** og under protester fra flere NATO-lande og Rusland.

Og NATO får til opgave at lede de internationale fredsskabende styrker i Afghanistan, **ISAF**.

NATO lancerer en prototype på en Reaktionsstyrke med 9500 soldater.

2004 Udvidelse. Bulgarien, Estland, Letland, Litauen og Slovakiet bliver medlem af NATO.

NATO forpligter sig til at uddanne irakiske sikkerhedsstyrker.

2005 NATO i Sudan. NATO assisterer Den Afrikanske Union med strategisk troppetransport og træning i Sudan.

2006 NATO og Georgien. NATO indleder en forstærket dialog med Georgien. **2008** Konflikten i Sydossetien bryder ud, og Rusland invaderer Georgien. Alle møder i NATO-Rusland Rådet bliver suspenderet.

NATO-Georgien kommissionen bliver grundlagt.

2009 Udvidelse. NATO-Rusland-rådet mødes igen.

Kroatien og Albanien bliver medlemmer af NATO.

2010 Ny Strategi. Et nyt 'strategisk koncept' bliver besluttet.

Det strategiske koncept fra 2010 udtrykker Alliancens værdigrundlag, der er baseret på principper om individuel frihed, demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper. Alliancen udtrykker i det strategiske koncept, at NATO støtter fuldt op om FN-pagtens formål og principper og genbekræfter, at det er FN's sikkerhedsråd, der har hovedansvaret for at opretholde international fred og sikkerhed. Der identificeres tre kerneopgaver, som Alliancen skal og vil udføre for at sikre medlemsstaterne, hvilket er kollektivt forsvar, krisestyring og kooperativ sikkerhed.

2011. NATO i Libyen. I marts indleder NATO en militær operation med den begrundelse, at befolkningen må beskyttes i den østlige del af Libyen. Muammar Gadaffi dræbes.

2012 Nato besluttede i maj at lancere første fase af et europæisk missilskjold. Natos missilskjold med base i Europa er tænkt som en udvidelse af det amerikanske koncept, der ved hjælp af radarer kan registrere og nedskyde missiler affyret udefra. Kommando- og kontrolcentret ligger i den tyske by Ramstein. Missilskjoldet fungerer således, at krigsskibe ved hjælp af radarudstyr kan opdage og nedskyde missiler. Natos missilskjold skal nå fuld operationel kapacitet i første halvdel af næste årti. Natos missilskjold ligger også placeret i flere østeuropæiske byer.

Rusland har været modstander af etableringen af missilskjoldet, men Nato har fastholdt, at projektet ikke er rettet mod Rusland.

2014. NATO konflikt mod Rusland.

I april invaderer Rusland Krim-halvøen og det østlige Ukraine, og NATOs relation til Rusland forværres.

2014 USA's krig mod IS. Terrorbevægelsen Islamisk Stat vokser sig stærk i Irak og Syrien og erklærer at ville føre krig imod Vesten.

Flere NATO-lande, heriblandt Danmark etablerer en 'kernekoalition', der i september indleder en krig imod bevægelsen. Danske soldater deltager i krigen.

CIA Fly

NATOs politiske struktur

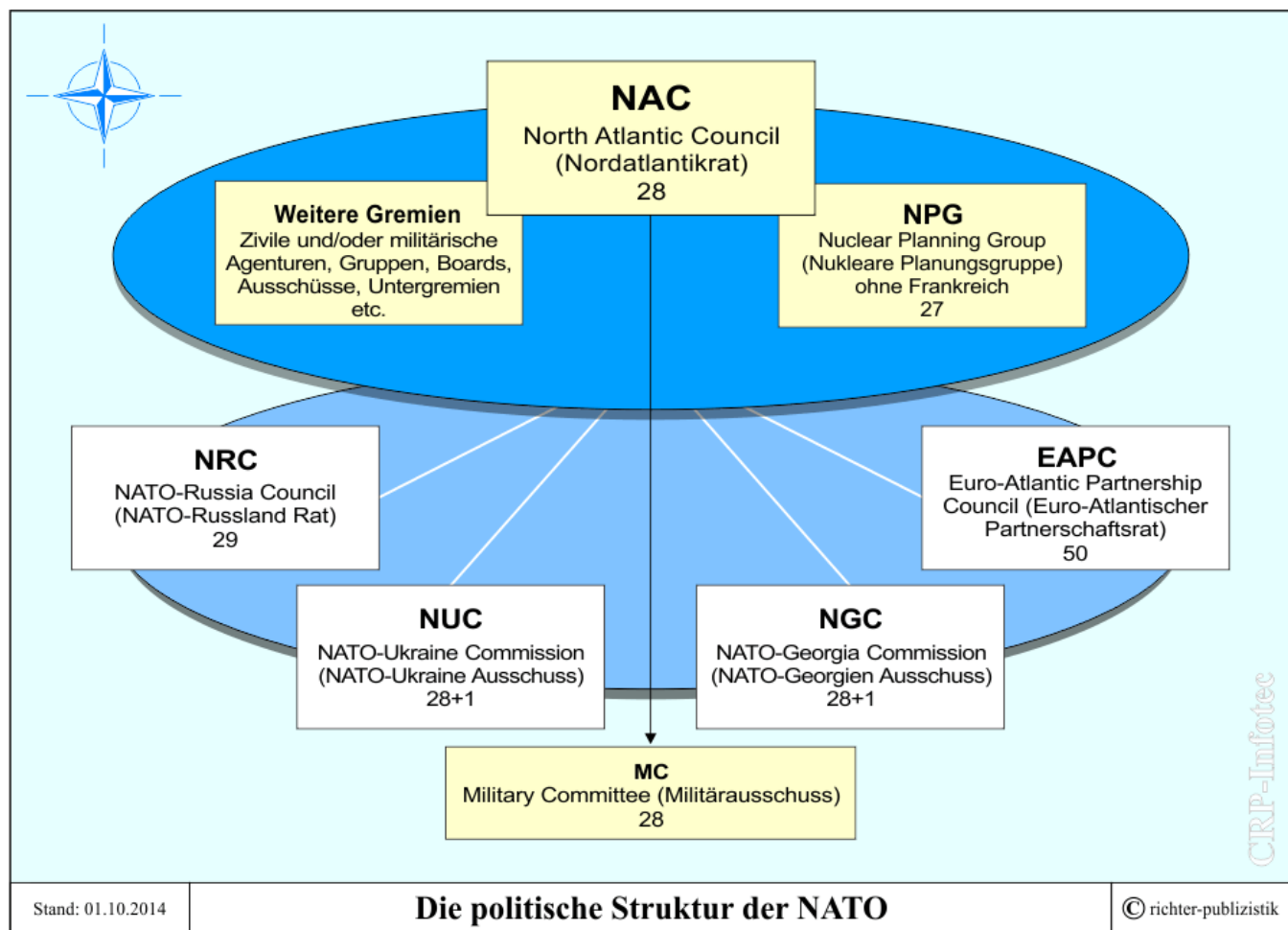
Grafikken viser de centrale elementer i Natos politiske struktur.

På det øverste niveau har vi Det Nordatlantiske Råd. (NAC)

Den atomare planlægningsgruppe (NPG).

Yderligere fora rummer en række udvalg, agenturer etc.

Næste niveau er samarbejdsfora for det europæiske partnerskab med Rusland-Nato rådet, Nato Ukraine udvalget og NATO Ukraine udvalget. NATO – Georgien kommissionen. EAPC Euroatlantisk partnerskab. Og nederst det militære udvalg (MC) der står direkte under NATO rådet, og udgør forbindelsesleddet til den militære struktur i alliancen.

Hvis NATO fortsat skal være et relevant magtinstrument for medlemslandene, så kræver det, at alliancen fungerer succesfuldt i det operationsmiljø, som den forsøger at påvirke. Med en verden i konstant forandring bliver omstilling derfor et centralt element i enhver organisation, og således også for NATO, og her kan den hidtidige struktur være et problem.

<http://www.crp-infotec.de/06orgs/nato/struktur.html>

NATOs militærstruktur

NATO's militære struktur giver input til det politiske niveau og udfører dets beslutninger. Militærkomiteen er den højeste militære myndighed, der udformer NATO's overordnede strategi.

Natos politiske struktur.

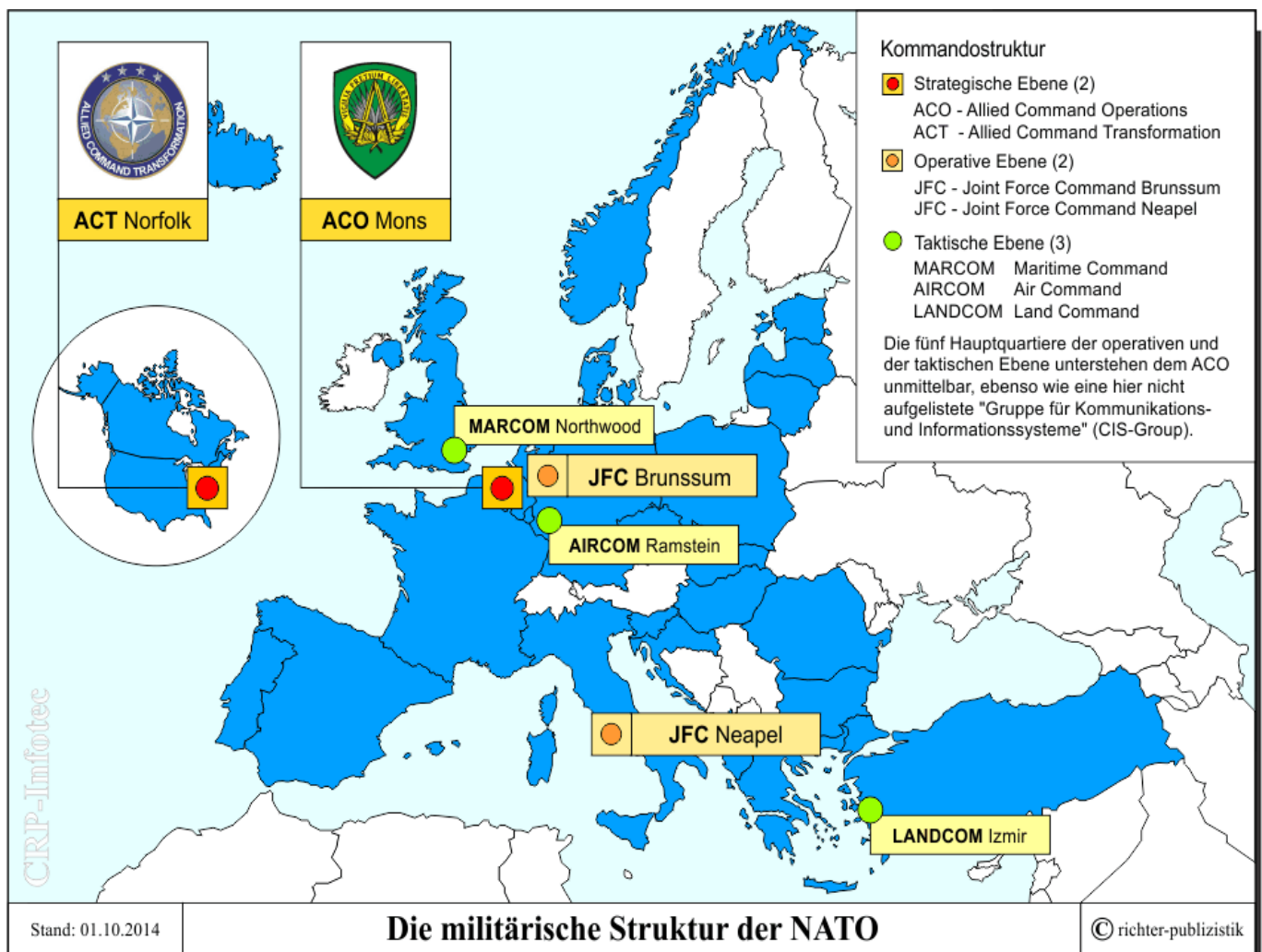
I fredstid er medlemslandenes styrker under national kommando, mens de i en krigssituation kan stilles under NATO-kommando.

I forbindelse med reformer og ændring af NATO's opgaver blev den militære struktur mere enkel og antallet af kommandocentraler igen i 2010 reduceret fra 65 til 20. Opbygningen af den nye struktur er i gang, de nye hovedkvarterer skal ændres, opbygges eller udvides. Gamle hovedkvarterer skal afvikles. Aktuelt betyder det i Europa, at der findes 3 større hovedkvarterer på 3 niveauer:

Det strategiske- de røde felter i Belgien og Irland med

Det operative – de orange felter i Italien og Holland.

Det taktiske – de grønne felter. Hovedkommandoen for landstyrker (HQ Landcom) flyttes fra Heidelberg i Tyskland til Izmir i Tyrkiet. Luftkommandoen placeres i Ramstein. Flådekommandoen placeres i England.

USA's hemmelige krig

Medens NATO og den kolde krig i høj grad dominerede forholdene i Europa, havde USA som den ene af 2 "Supermagter" samtidig - gennem flere årtier - haft konflikter i andre dele af verden. I Vietnam, i afrikanske stater, i Latin- og Mellemamerika og i Mellemøsten. USA kunne støtte sig moralsk og økonomisk til NATO, men ikke militært. Danmark var med til at bygge landingsbaner til de fly, der foretog bombetogter over Vietnam, men det var i den form, den danske støtte, den politiske støtte til Vietnamkrigen forekom.

USA i Mellemamerika og Latinamerika.

I 1970'erne efter USA's nederlag i Vietnam kæmpede revolutionære grupperinger sig frem til magten i en række lande verden over. USA så med stor bekymring på udviklingen i Latinamerika, som var den umiddelbare nabo.

I midten af 1980'erne tog den fornyede kamp om verdensmagten fart og kampen om ressourcerne til. Der havde år forinden været alvorlig oliekrise, som betød, at valutaen fremover ville flyde i olie og ikke i guld - i praksis i dollars som hidtil. Så udover modstanden fra de sociale og politiske bevægelser i de tidligere kolonilande, så blev jagten på olien og adgangen til den og andre vigtige ressourcer intensiveret.

Oprørsbekæmpelse

For at imødegå oprørerne udvidede USA oprørsbekæmpelsen (Counterinsurgency) med skjulte operationer, som en afgørende metode til at inddæmme og kontrollere konflikter på et tidligt tidspunkt. Strategien skulle benyttes, inden det ville blive nødvendigt at anvende en åben militær intervention – en krig. En udvej, der blev stadig mere risikabel med den atomare oprustning mellem supermagterne i 1980'erne.

Med præsident Reagan ved magten blev "roll back" politikken, der havde som første mål at rulle de venstreorienterede regeringer tilbage, dvs. - at udrydde dem militært og økonomisk - taget i brug igen.

Strategien lykkedes i en årrække, og der blev skabt politisk destabilisering og økonomisk kaos i store dele af Latin- og Mellemamerika for de spirende demokratiske regeringer. Regeringer, der ønskede selvstændighed og uafhængighed af USA og af de gamle kolonilande. Først i Bill Clintons præsidentperiode fra 1992 skiftede USA delvis udenrigspolitisk kurs, og lagde efter eget udsagn mere vægt på at støtte demokratiserings- og økonomiske moderniseringsprocesser i regionen.

USA's forsøg på politisk indflydelse havde allerede manifesteret sig voldsomt i store dele af Mellem- og Latinamerika fra midten af 60'erne, hvor CIA finansierede en række projekter, der skulle forhindre venstrefløjens fremgang.

De militære invasioner og deltagelse i borgerkrige blev op gennem 1980'erne det dominerende billede på USA's politik i Mellem- og Latinamerikanske lande.

I Øerne omkring Cuba og Mellemamerika kom det så vidt, at befolkningerne blev udsat for militære angreb, hvor USA afsatte de eksisterende regeringer.

Krige

Med invasionen af *Grenada* i 1983, indledte USA den første større militæroperation siden Vietnamkrigen. Præsident Ronald Reagan landsatte 7000 tropper i landet. I december 1983 trak de amerikanske styrker sig ud af Grenada, efter de havde væltet den lovligt valgte regering.

Året før havde USA støttet englænderne i Falklandskrigen mod Argentina. USA havde de nyeste luft-til-luft missiler, og havde givet løfte om at udlåne et atomdrevet hangarskib til briterne, hvis det blev nødvendigt under konflikten, hvad det heldigvis ikke blev.

Krigen endte med at *Falklandsøerne* kom under britisk herredømme igen. I 1989 kulminerede USA's vrede mod regeringsleder Norriega i *Panama*, som tidligere havde været under USA's og CIA's indirekte kontrol. USA angreb landet med en egentlig militær invasion. Uden advarsel og uden krigserklæring indledte supermagten et omfattende angreb på Panama. Der blev dræbt 3-4000 panamanere. En ny regering blev indsat med støtte fra USA.

I 2004-05 besatte USA *Haiti* for at få den folkevalgte præsident sendt i eksil. Besættelsen resulterede i at 10.000 haitianere blev dræbt og over 1000 sat i fængsel. Interventionen indfriele ikke USA's forventning om politisk stabilitet. I 2010 besatte USA igen landet i kølvandet på en jordskælvkatastrofe, hvor omkring 100.000 mennesker blev dræbt, 300.000 såret og 1 million gjort hjemløse. USA besatte lufthavnen og formåede at hindre nødhjælpstransporter i at nå frem i tide. USA frygtede øjensynligt en flygtningestrøm i retning af USA.

Krigene var det ultimative udtryk for Reagans strategi om ”oprørsbekæmpelse”. De direkte militære angreb mødte stor kritik både nationalt og internationalt.

Udviklingen i de Mellemamerikanske lande fik en anden karakter.

Der har ikke været direkte militær invasion fra USA's side, men det har ikke været lettere for befolkningerne at leve under. De har været underlagt USA's dominans, dødspatroljer, borgerkrig og militærdiktatur.

Mexico har som det nærmeste naboland til USA mod Syd en helt speciel historie. Der findes et mexicansk ordsprog, som hedder: *Stakkels Mexico. Så langt fra Gud og så nær USA*

USA har over 150 års tradition for indgreb i Mexico. Narko, drab og tyveri. Man kan sige, at hele det sydvestlige USA er stjålet fra Mexico - gennem historien.

I *Guatemala*, der er nabo til Mexico, kom befolkningen til at lide under 35 års militær diktatur, som blev indledt af den amerikanske præsident Dulles efter en blodig invasion helt tilbage i 1954.

I *El Salvador* hærgede ”dødspatroljerne” landet gennem 1980'erne. I 1992 viste tallene, at 75.000 havde mistet livet, 8.000 var forsvundet og mere end 1 million salvadoranere drevet på flugt.

I *Nicaragua* støttede USA både økonomisk og militært de militære grupper ”contraerne”, der holdt til i Honduras og derfra foretog militære raids ind i Nicaragua.

Udviklingen i de latinamerikanske lande.

Chiles befolkning valgte i 1970 præsident Allende til regeringsleder for den socialistiske venstrefløjsregering Unidad Popular.

Men Chiles historie gennem de sidste 40 år blev et billede på Counterinsurgency strategiens ødelæggelse af infrastruktur og demokrati.

Præsident Allende blev dræbt ved et attentat i 1973. Det er fastslået, at USA's forsvarsministerium – Pentagon – var direkte involveret i planlægningen af selve kuppet mod Allende i 1973. I dagene op til kuppet blev der officielt gennemført en fælles chilensk-nordamerikansk flådeøvelse ud for Valparaíso. Formålet var, at USA's militær skulle have direkte forbindelse med officererne, der skulle gennemføre kuppet mod Allende.

Intervention. Det chilenske militærdiktatur, der blev indsat i 1973, blev blot et af de mange, der i 70'erne hærgede Latinamerika. Diktaturenes ideologiske grundlag var Den nationale Sikkerhedsdoktrin¹⁶, som USA havde udviklet, og som tog sigte på at knuse alle venstrefløjens partier og folkelige organisationer.

Overvågning. Chiles tidligere FN ambassadør med sæde i FN's Sikkerhedsråd anklagede i marts 2004 USA for at stået bag spionage mod både den chilenske FN mission og flere andre landes i månederne op til USA's angreb på Irak i marts 2003.

Den 11. september 2014 - på 41 årsdagen for militærkuppet mod Salvador mangler der stadig et retsopgør både i Chile, og opgør i forhold til USA's involvering i drab og bortførelse.¹⁷

Den 11. september 1973 klokken lidt over to om eftermiddagen stormer militæret præsidentpaladset La Moneda med bombardement af jetfly og helikoptere. foto fra dagbladet arbejderen.

¹⁷ Klassekamp bag kulisserne, demos 1977

Et modbillede - Tilkæmpet selvstændighed

Brasilien, Venezuela, Bolivia, El Salvador, Nicaragua, Uruguay, Costa Rica har gennem det sidste årti etableret sig med demokratisk valgte regeringer, der er socialistisk inspirerede og har kandidater med rødder i de tidligere befrielsesbevægelser. I Peru står præsidenten i spidsen for en centrum-venstre alliance og har tætte bånd til Latinamerikas mere venstreorienterede lande

Det er lande, der internationalt spiller en selvstændig politisk og økonomisk rolle i dag - udenfor USA's kontrol.

Og enkelte lande sætter sig uden for militære alliancer og nedlægger deres militær. Costa Rica kunne markere 65 årsdagen for afskaffelsen af landets militær d. 1. december 2013. Costa Rica ser sig som spydspids for en verden uden militær i modsætning til USA. I 1990 opløste nabolandet Panama sit militær. I 1995 opløste Haiti sit militær.

I Argentina har USA gennem årene ydet støtte til Militærdiktaturet. Men i september 2013 indgik Argentina en alliance med Brasilien om beskyttelse mod USA's internet spionage.

I Ecuador har USA store olieinteresser bl.a. Chevron-Texaco, og de har domineret landets støtte til USA's politik. Men I 2008 besluttede Ecuadors kongres, at alle udenlandske militærinstallationer i Ecuador skulle lukkes. Skridtet var ensidigt rettet mod USA. Og i 2009 tilsluttede Ecuador sig ALBA¹⁸ sammen med Venezuela og en række andre latinamerikanske og caribiske lande.

Udviklingen henimod større selvstændighed har ikke betydet, at USA har forliget sig med de selvstændige stater i deres såkaldte "baghave". Senest i 2008 aktiverede USA sin flåde i forhold til Brasilien, og de enkelte landes involvering i globale internationale forhold, skaber vrede og usikkerhed i Pentagon. Her kan vi nævne Brasiliens kritik over for USA's politik i forhold til Irans mulige atomkraft.

Allerede i 2006 begyndte den colombianske militær at anvende droner i oprørsbekæmpelse og narkotikabekæmpelse ifølge en klassificeret meddelelse fra WikiLeaks¹⁹ 2011.

For 2016 har USA har bevilget meget store beløb til Latinamerika. Spekulationerne går bl.a. på, hvor stor en andel, der vil gå til sikkerheds – og overvågningsindustrien i forbindelse med reguleringen af indvandring. Politiet i Colombia er "vilde" med at få selvstyrende droner til overvågningsopgaver.

Narkotrafik.

Med sine enorme økonomiske resurser er narkotrafikken den måske vigtigste kilde til politisk ustabilitet og korruption. En meget stor del af de latinamerikanske lande f.eks. Panama, Honduras, Mexico, El Salvador, Uruguay, Bolivia, Ecuador, Argentina og Peru er - udover Colombia - involveret i narkohandelen.

Narkokartellernes krig og hvidvaskning af penge dominerer Colombia og Honduras økonomier og betyder stor afhængighed af USA's økonomier. I 2009 underskrev Colombia og USA en aftale der gav USA adgang til at bruge 7 militærbaser i Colombia for at kontrollere narkoen.

¹⁸ Et handelsmæssig og politisk samarbejde mellem 8 latinamerikanske og caribiske stater.

¹⁹ http://www.washingtonpost.com/world/wikileaks-colombia-began-using-us-drones-for-counterterrorism-in-2006/2011/03/23/AB0nTjLB_story.html

Dødspatroljer I Irak.

Fra Vietnam og El Salvador, Nicaragua til Irak.

Green Left Weekly skrev allerede i 2006 følgende historie.

I 2006 flygtede, lederen af lighuset i Bagdad, Faik Bakir fra Irak, fordi han frygtede for sit liv efter at have meddelt, at mere end 7.000 mennesker var blevet dræbt af indenrigsministeriets dødspatroljer i de seneste måneder, kunne John Pace²⁰, den fratrædende chef for FN's menneskerettighedskontor i Irak fortælle allerede i 2006. Han fortalte, at antallet af lig toppede med 1.100 i juli 2005. Ofrene var både shiaer og sunnier, hvis lig var efterladt i vejkanter. Mange af dem viste tegn på at have været udsat for tortur.

Washington Post blev orienteret om drabene fra en kilde, der krævede anonymitet.

Krigen i Irak gik ikke som det var forventet, og de ansvarlige undersøgte nye metoder og strategier. Tilbage i januar 2005 havde magasinet Newsweek rapporteret, at ”man i Pentagon indgående drøftede en *udvej*, der stammer tilbage fra stadig hemmelig- stemplede strategier i Reagan-administrationens kamp mod de venstreorienterede oprørere i El Salvador i de tidlige 1980'ere. Dengang, også med udsigten til en krig man var ved at tabe mod oprørerne i El Salvador, finansierede og støttede den amerikanske regering ’nationalistiske’ styrker, der efter sigende inkluderede såkaldte dødspatroljer, hvis formål var at opspore og dræbe oprørsledere og sympatisører.” En del af Counterinsurgency – strategien, som den er beskrevet i afsnittet om Latin og Mellemerika.

Washingtons ambassadør i Irak fra juni 2004 til april 2005 var Negro ponte – præcis på det tidspunkt, hvor man i Washington drøftede rekrutteringen af lokale dødspatroljer. Ifølge artiklen i Newsweek drøftede ledere i Pentagon at rekruttere dødspatroljer fra SCIRI's Badr-milits²¹.

Negro ponte ville være den mand, der ville være bedst kvalificeret til at varetage sådan et dødspatroljeprogram i Irak. Han havde været den amerikanske ambassadør i Honduras fra 1981 til 1985, hvor han havde varetaget CIA's rekruttering af lokale dødspatroljer fra Honduras' hær og politi samt bevæbningen af de regeringsfjendtlige contraer i Nicaragua.

John Dimitri Negro ponte er en britisk/amerikansk diplomat af græsk afstamning. Han er underviser og researcher i internationale studier ved Yale University. Før dette tjente han som [United States Deputy Secretary of State](#) og som den første nogensinde, som leder af National Intelligence. Han tjente i USAs udenlandstjeneste fra 1960 til 1997. Fra 1981 til 1996, var han ansat som ambassadør i Honduras, i Mexico og i Phillipinerne. Efter sin fratrædelse fra udenrigstjenesten arbejdede han for Bush administrationen og som USAs permanente repræsentant i FN fra 2001 til 2004, han blev ambassadør i Irak fra juni 2004 til april 2005. I november 2010 blev nogle af hans breve offentliggjort af Wikileaks.

John Negro ponte var ikke den eneste veteran fra Washingtons ”beskidte krige” i Centralamerika, der blev sendt til Irak, mens man drøftede ’Salvador-udvejen’.

²⁰ Kilde David Spratt har skrevet artiklen i Green Left Weekly 15. marts 2006

²¹ En milits, der var blevet indlemmet i de amerikansk-rekrutterede irakiske sikkerhedsstyrker, til at rette angreb imod sunni-muslimske modstandsfolk og deres sympatisører.

Det New York-baserede Newsday rapporterede den 16. november i 2006, at indenrigsministeriets kommandostyrker var blevet opbygget i det seneste års tid under vejledning af James Steele, en tidligere amerikansk officer, der tidligere havde han været i Vietnam og derefter i Hærens Specialstyrker, der ledte den amerikanske oprørsbekæmpelsesindsats i El Salvador i 1980'erne. Salvadoranske hærenheder trænet af Steeles hold var beskyldt for en stribe af grove menneskerettighedskrænkelser. En ond cirkel blev sluttet.

2013 blev det afsløret, at han var den ”mystiske mand” i krigen i Irak, hvor han stod bag oprørsbekæmpelse, tortur og opbygning af hemmelige grupper, dødspatroljer m.v.

< James Steele og general Petraeus >

Han refererede direkte til Pentagon med bl.a. Rumsfeld som kontaktperson. Den mystiske mand blev afsløret af det britiske dagblad The Guardian og BBC blandt andet på baggrund af informationer fra Wiki Leaks. De afslørede, at Steele var veteran fra USA's stedfortræderkrig i El Salvador og Nicaragua, som ekspert i Counterinsurgency. Han spillede øjensynlig en nøglerolle ved etableringen af en hemmelig kommando af et hemmeligt tortur center i Irak. Han rapporterede direkte til general Petraeus, som havde til opgave at opbygge en hemmelig tjeneste i Irak.

Historien om James Steele er lagt ud på YouTube og kan ses i sin fulde længde.

<http://www.theguardian.com/world/video/2013/mar/06/james-steele-america-iraq-video>

December 2011 kunne vi læse at en autonom spiondrone, var faldet ned over grænsen mellem Iran og Afghanistan. Hvor kom den fra? Hvorfor var den der, og hvem har sendt den? Hvorfor faldt den ned? Navnet er Big Beast, og USA's bekymring var på det tidspunkt, hvilke kræfter der fik adgang til den avancerede teknologi i dronen.

Fra Vietnam, Mellem- og Latinamerika, Jugoslavien, Mellemøsten og til Ukraine har udviklingen bevæget sig fra Oprørsbekæmpelse, dødspatroljer, landkrige, luftkrig til droneovervågning. Alle metoder inddrages i Kampen om Verdensherredømmet. Men det store ”slag” kommer til at stå over hovedet på os.

Højreekstremisme i Norden og Tyskland.

Danskernes Parti optaget i nyt netværk af nazistiske partier i Europa

Den 14. september 2014 afholdtes det første møde i det nye europæiske nazistiske netværk, Alliance for Peace and Freedom (APF) i Milano i Italien.

Mødet blev organiseret af Forza Nuova under ledelse af Roberto Fiore. Formålet med APF er at danne et modsvar til deres "globaliserede fjender". De vil samle de radikale nationalister, som de selv kalder sig, til en "magtfuld blok" af national modstand i Europa

På APF's anden og stiftende kongres den 4. februar 2015 i Bruxelles er Danskernes Parti blevet optaget som medlem. "Vi er stolte over at kunne tilslutte os et officielt samarbejde med store europæiske partier, der er repræsenteret i både lokale og nationale parlamenter samt i Europaparlamentet," udtaler Daniel Carlson på Danskernes Partis hjemmeside.

Medlemmer/bestyrelsen af det nazistiske netværk følger her:

Forza Nuova (Roberto Fiore, formand) fra Italien

Gyldent Daggrø (Artemis Mattheopoulos, næstformand) fra Grækenland

Nationaldemokratische Partei Deutschlands (Jens Pühse, sekretær) fra Tyskland

British Unity (Nick Griffin) fra Storbritannien

Danskernes Parti (Daniel Carlson) fra Danmark

Svenskarnas Parti (Stefan Jacobsson) fra Sverige

Democracia Nacional (Gonzalo Martin Garcia) fra Spanien

Nation (Herve van Laethem) fra Belgien

Olivier Wyssa fra det regionale parlament i Rhone-Alpes fra Frankrig.

APF har gode kontakter til det russiske EuroRus. Således var Kris Roman fra EuroRus gæst på kongressen i Bruxelles.

Brand i moske i Eskilstuna

I løbet af 2014 har der i Sverige været omkring 12 angreb bl.a. mod svenske moskeer.

Ophavsmændene er ikke fundet, men der har været malet hagekors på bygningerne og været påsatte brande.²² Angrebene fremstår som politiske angreb med racistiske og antimuslimske budskaber. De sidste angreb kom i dagene omkring jul. 30. december 2014 i Eskilstuna blev der kastet en brandbombe mod moskeen. I Eskilstuna gav de lokale beboere dagen efter branden af moskeen udtryk for deres fordømmelse af de angreb, der er rettet mod muslimer. Flere hundrede sluttede op om det lokale initiativ "Vi må stå sammen for Eskilstuna"- manifestation, og den udbrændte moske i Eskilstuna blev "bombet med kærlighed". Det var et initiativ, der blev budt velkomment i byen.

²² http://expo.se/2014/en-svart-skadad-i-misstankt-attentat-mot-moske_6752.html

NSU retssag. NSU: Nationalsozialistischer Untergrund.

Der er stadig mange uklarheder omkring retssagen. Tre år er gået efter afsløringen af den tyske nazistiske terrorcelle NSU og retssagen har stået på halvdelen af tiden. Men mange spørgsmål står fortsat ubesvarede, og retssagen er langt fra afsluttet. Meget kritik rettes mod politiets og anklagernes måde at lede udredningen. Kritikerne mener, at der er tegn på, at der var flere ansvarlige omkring den lille terrorgruppe. Men udredningen låste sig tidligt fast på, at det var en lille gruppe, og dermed savner sagen, at udredninger og andre koblinger til nynazistiske kredse videreføres?. Det beklages af en af advokaterne for ofrenes familier. Politiet kritiseres også for ikke fra begyndelsen at have haft fokus på, at mordene kunne være racistisk motiverede. I stedet fokuserede man i politiet på, at ofrene kunne have været indblandet i økonomiske konflikter og evt. kriminalitet.

Beate Zschäpe, Uwe Böhnhardt og Uwe Mundlos

Pegida – et tysk initiativ

Pegida er forkortelsen af *Patriotische Europäer gegen die Islamisierung des Abendlandes* – patriotiske europæere mod islamiseringen af Europa/Vesten.

Siden oktober 2014 har der i Sachsens hovedstad, Dresden i det østlige Tyskland været arrangeret ugentlige demonstrationer vendt mod islam og den tyske udlændinge- og asylpolitik.

Demonstrationerne bredte sig til flere andre tyske byer, hvor der i december og januar har været gennemført lignende antimuslimske demonstrationer.

Men i slutningen af januar blev Pegida i Dresden splittet, hvilket har medført massiv tilbagegang i mobiliseringen til demonstrationerne.

I slutningen af januar og februar er hundredetusinder af moddemonstranter gået på gaden for at markere en bred modstand mod Pegidas hetz mod islam og slet skjulte racisme.

Men siden er demonstrationsdeltagerne blevet færre og færre. Demonstrationerne den 9., 16 og 23. februar kunne kun mønstre et par tusinde.

I Danmark har der været forsøg på at mobilisere til et Pegida.dk, men det er ikke det store tilløbsstykke. Heller ikke i Norge eller Sverige, hvor der også har været afholdt Pegida-demonstrationer, kunne der mobiliseres stort.

Pegida – en blanding af utilfredshed, bekymring og racisme

Fra oprindeligt at være vendt mod islam er grundlaget for demonstrationerne blevet udvidet med modstand mod den politiske elite i Tyskland og EU, mod sociale nedskæringer, mod USA og Vestens krig i Mellemøsten og for fred med Rusland. Der kræves en strammere flygtninge- og asylpolitik, øget grænsekontrol, hårdere straffe mod kriminelle indvandrere samt bevarelse og beskyttelse af den kristelig-jødiske identitet. Men vreden retter sig især mod islam og asylsøgere fra muslimske lande, som opfattes som en alvorlig samfundstrussel. Pegida genbruger parolen fra Dresden i 1989/90, 'Vi er folket'. Dengang blev parolen brugt mod magthaverne.

Nu bruges parolen etnisk ekskluderende – 'vi er folket' - for at markere, at Pegida ikke anser muslimerne som en del af det tyske folk. Det har fået kansler Merkel til ved flere lejligheder at fordømme Pegidas muslimhad og udtale, at islam er en del af det tyske samfund.

Pegida forstærker højreekstrem vold.

Ifølge tysk politi er højreekstremistiske og racistiske voldshandlinger steget markant efter Pegida demonstrationerne. I 2014 var der 150 registrerede voldshandlinger vendt mod flygtninge og asylsøgere. Det er tre gange så mange som i 2013. Ifølge avisen Die Zeit (10. februar 2015) har der især i 4. kvartal 2014 været en stigning i direkte voldshandlinger. Her var der 67 anslag i forhold til sammenlagt 28 de første tre kvartaler. De fleste voldshandlinger, som omfatter anslag med sprængstof og våben, brandstiftelse og legemsbeskadigelse, er begået i Berlin, Sachsen og Bayern.

Pegida – en antimuslimsk bevægelse i Europa?

En samlet Pegida bevægelse kræver en organisation, som kan favne og give retning. Nogle har peget på det nye tyske EU-skeptiske parti Alternative für Deutschland (AfD), som har store ligheder med Dansk Folkeparti.

Ved valget til EU-parlamentet i maj 2014 opnåede partiet syv pladser. Ved det seneste valg til bystyret i Hamborg den 15. februar 2015 fik det 6,1 % af stemmerne, og ved andre delstatsvalg har stemmeprocenten været oppe på 12. Indtil nu har partiet nægtet at

samarbejde med Pegida. Men AfD er begyndt at rykke mod højre – således er der blevet sat politisk-strategisk fokus på tre punkter i dets partiprogram: Islamisme, asylpolitik og indre sikkerhed. Denne nye positionering kunne komme til at betyde, at AfD og dele af Pegida nærmer sig hinanden. Derudover har Sachsens indenrigsminister (CDU) haft møde med Pegida, så også i CDU er man ved at vise en åbning.

Der skal være delstatsvalg i Sachsen i juni 2015, og kampen om vælgerne er gået i gang. Bliver Pegida en partner i den politiske dialog, vil der med sikkerhed ske en yderligere udgrænsning af de mest markante højreekstremer grupper.

Om det tyske Pegida og lignende grupper i andre europæiske lande formår at danne en grænseoverskridende bevægelse, er tvivlsomt.

Forudsætningerne er for forskellige, og mange partier – f.eks. Dansk Folkeparti, som nu i årevis har ført an i en antimuslimsk offentlig debat og haft succes med det, har berøringsangst i forhold til de grupper eller personer, som så åbenlyst er højreekstremistiske.

Men det skal ikke skygges for, at antimuslimske og udlændingekritiske positioner har stået på den politiske mainstreamdagsorden i mange år.

Andre grupper som SIAD, Danish Defence League, Danmarks Nationale Front, Danskernes Parti, Trykkefrihedsselskabet, Dansk Samling og Den Danske Forening er i deres yderliggående retorik mindre mainstream, men dog en del af den offentlige debat.

Med Pegida.dk er der kommet endnu et knopskud i det antimuslimske univers, hvor der i forvejen er trængsel og dermed ringe chance for at skabe plads til et nyt tilløbsstykke.

Men med eller uden politisk opbakning fra andre partier eller andre lande så har Pegida både i og udenfor Tyskland formået at få den indre svinehund frem og gjort islam til prügelnabe for egne bekymringer, utilfredsheder og frygt. Der sparkes nedad i stedet for opad mod magthaverne. Der opstilles etnisk stigmatiserende og ekskluderende modsætninger i stedet for at se en sammenhæng mellem det stigende antal flygtninge samt søgningen efter muslimsk identitet og Vestens - herunder Danmarks årelange krige i Mellemøsten.

Announce for Demos Nyhedsbrev maj 2015.

Genudgivelse af dokument om frihedskampen på Vesterbro fra Lokalhistorisk Arkiv og 4. majs hjemmeside.

**4. maj 2015 er 70
året for Danmarks
Befrielse fra den
nazistiske besættelse.**

**Demos Nyhedsbrev
udsender et
velunderbygget
dokument om
frihedskampen på
Vesterbro.**

Bogen er udarbejdet af tidligere

redaktør Erik Jensen og Demos Dokumentationsgruppe, som har stået for et stort researcharbejde omkring de antinazistiske aktiviteter og aktioner under og efter krigen.

Erik Jensen og Demos har i forlængelse af historien om den danske modstandsbevægelse dokumenteret, hvordan de højreekstremer og de nynazistiske grupper fortsatte deres arbejde efter 2. verdenskrig. Og beskrevet, hvorledes de nyere højrekræfter i det skjulte arbejder ud fra en racismeopfattelse og et antimuslimsk verdenssyn. Så hvad er mere nærliggende end på 70 årsdagen at udsende dokumentet om modstandskampen på Vesterbro.

Du kan bestille bogen ved at sende en mail til Demos eller indtелефonere din bestilling.

Skudepisoderne i København.

Pressemeddelelse

Den 14. og 15. februar var der angreb på politifolk og drab på borgere til debatmøde i Krudttønden og familier til fest i Synagogen i København. På baggrund af denne tragiske voldshandling begået af en politisk fanatiker opfordrer vi til øget fællesskab og sammenhold mod fanatisme og racisme - og for ytringsfriheden. Sammenhold, fordi det stærkeste værn mod vold er solidaritet og sammenhold.

- Mod fanatisme, fordi det fører til had og vold mod grupper af anden politisk eller religiøs observans.
- Mod racisme, fordi vi med tristhed i hjertet kan se, at racistiske og antimuslimske røster har vundet indpas i den danske debat om flygtninge og migranter. Og vi frygter, at angrebet vil kunne bruges til at puste til had mod muslimer, øge racismen og fremmedhadet.
- Og for ytringsfriheden. En ytringsfrihed, for mindretallets ret til at ytre sig, og de svages krav på at blive hørt og deres ret til at kunne tale magten midt imod.

Vi vil i disse dage insistere på at spørge, hvor kommer de forfærdelige handlinger fra? Det er vi nødt til at spørge om, ellers finder vi aldrig et svar, der kan standse vold og drab og terror.

Skudepisoderne var rettet mod Muhammed-tegnere og symbolet for den jødiske tro.

Der skal ses nøje på Danmarks og Vestens politik i Mellemøsten, og vi skal rette spørgsmålet til regeringen, om en anden indsats kunne være med til at nedtrappe de ekstreme voldshandlinger.

Der er behov for at finde en alternativ løsning på den eksisterende Verdensorden – som udelukker store dele af verdens befolkninger fra indflydelse og ytringsfrihed. Der er brug for en eftertænksomhed og en indsats, der skaber færre terrorister, ikke flere. Der er *ikke* brug for en retorik, der har til formål at styrke opdelingen mellem DEM og OS.

I Foreningen Demos tager vi på det kraftigste afstand fra angrebene. De tragiske hændelser er meningsløse, de giver intet håb for de håbløse, de giver ingen fremtid til de fremtidsløse. Der er tværtimod brug for at styrke kampen imod fundamentalistisk vold og racisme. Vi vil ikke acceptere fundamentalistisk vold, uanset hvilken politisk retning, den udgår fra.

Foto Fra Rådhuspladsen i København februar 2015.

Vi må som antiracister skabe samarbejde, kæmpe for tolerance og insistere på plads til alle.

I to årtier har vi målrettet styret mod konfrontationen - nu har vi fået den

Carsten Jensen forfatter. Artiklen har været bragt i dagbladet Politiken. Febr. 2015

Efter weekendens attentat vil alle Danmarks muslimer være kendt skyldige, indtil de selv har bevist det modsatte. Så kom bønmanden omsider.

I ti år har vi af skiftende forsvarsministre fået at vide, at han ville komme fra Afghanistan. En analfabetisk talebaner, der ikke ville kunne finde Europa på et verdenskort, ville en dag stå på Nørreport Station med en rygsæk fyldt med sprængstoffer. Opfyldt af islamistisk ildhu ville han tage snesevis af uskyldige med sig i døden.

Men han kom aldrig, skønt vi har brugt 20 milliarder kroner på at føre krig i hans land for at forhindre ham i at komme.

I stedet var der en anonym gerningsmand, der angreb et debatmøde om ytringsfrihed og siden en synagoge, før han selv blev ramt af politiets kugler.

Han havde postadresse på Nørrebro.

Så hvem skal vi i krig med nu? Islam? Den kvarte million muslimske medborgere, der allerede har sneget sig over landets grænser? De unge efterkommere af indvandrere, der diagnosticeres som utilpassede? Alle dem, der ikke med hånden på Bibelen er villige til at sværge, at de går ind for dansk kultur med brun sovs og kartofler?

I dag vil der blive holdt mandtal i Danmark. Så skal en kvart million muslimer hver for sig stå frem og tage afstand. Ellers er de under mistanke. De vil alle være kendt skyldige, indtil de selv har bevist det modsatte.

Tre timer efter det første attentat er der ingen, der har hørt noget fra Danmarks statsminister.

Frankrigs præsident François Hollande har udtalt sig. Helle Thorning-Schmidt har ikke. Så endelig kommer der en pressemeddelelse, der lyder, som om den er forfattet af en vagthavende politiinspektør.

»Meget tyder på et politisk attentat og dermed en terrorhandling«, siger statsministeren i et ekko af spekulationer i medierne. Ikke på noget tidspunkt lørdag aften træder hun ind i et tv-studie for at tale til det danske folk.

Til nationens borgere meddeler hun mat, at »de skal leve, som de plejer«.

Efter 11. september opfordrede USA's daværende præsident George W. Bush amerikanerne til uanfægtet at shoppe videre. Er det den samme besked, Helle Thorning-Schmidt giver danskerne? Stå nu ikke i vejen for det økonomiske opsving. Fortsæt, som om intet var hændt.

Det Danmark, du kender, vil jeg bevare, som det hedder på de plakater med hendes portræt, der i disse uger hænger overalt i landet. Hvad hun end mener med sine iltfattige meddelelser, er der en ting, der står klart. Lørdag aften, mens skuddene brager i København, er Danmark uden lederskab. Hvor statsministeren skulle befinde sig, er der i stedet et moralsk tomrum.

Det er vigtigt at vide alt om gerningsmanden og hans motiver. Er han en hjemvendt syrienskriger? Ligger smitteskilden i udlandet? Men der er et andet spørgsmål, der er lige så vigtigt. Hvem er vi som nation?

Selvradikaliseret, vil vi måske ende med at kalde gerningsmanden. Men intet menneske er en ø, så hans motiver og inspiration kan komme mange steder fra. Kan vi selv være en af smitteskilderne? Er Danmark en selvradikaliseret nation?

Danmark er sammen med Belgien og Storbritannien det eneste europæiske land, der de sidste tolv år har deltaget i de fire krige i Irak, Afghanistan, Libyen og nu mod Islamisk Stat.

Danmark er sammen med Belgien det europæiske land, der relativt set leverer flest krigere til Syrien. Danmark er ubestridt det land i Europa, der i sit parlament har den stærkeste fremmedfjendtlige højrefløj, Dansk Folkeparti, der ved næste valg tegner til at blive landets største, og hvis synspunkter på fremmede deles af et flertal af Folketingets partier, herunder Socialdemokratiet. Er det kun et tilfælde, at terrornisten sprang fra Paris til København?

Problemet med ytringsfriheden i Danmark var aldrig, at den blev misbrugt. Det var, at den ikke blev brugt tilstrækkeligt meget. At ikke nok danskere tog til genmæle.

Når politikere på den danske højrefløj tæller blandt Europas værste demagoger, er det ikke et problem for ytringsfriheden. Det er derimod et problem for den værdighed og det ansvar, der altid bør forbindes med et politisk embede som folkevalgt. Men værdighed og ansvarsfølelse er det i dag nærmest umuligt at forbinde med flertallet af danske politikere.

Der er stadig et åbent og rummeligt Danmark derude, et civilsamfund, der forsøger at trænge igennem den mur, der udgøres af medier og Christiansborg. Men det tolerante Danmark adresseres ikke af nogen politikere. Det opmuntres ikke af nogen partier. Det inviteres ikke til at tale foran nogen mikrofoner. Det tolerante Danmark er i færd med at blive stumt, og fra i morgen vil det være på større afstand af mikrofonerne end nogensinde før.

Da terrorattentatet fandt sted lørdag eftermiddag, var det fraværet af forbløffelse, der var det mest bemærkelsesværdige ved reaktionen på de sociale medier. Alle havde ventet det. Vi er et land, der i to årtier har styret målet mod konfrontationen. Nu har vi fået den.

Vores politikere har forberedt os på det. Og vi har selv forberedt indvandrere, flygtninge og deres efterkommere på det i en selvopfyldende profeti: Inde bag sløret, inde bag fuldskægget, inde bag moskeernes mure er det jo sådan, I er. Volden ligger på lur i jeres religion, i jeres kultur, i jeres historie, i jeres vrede, i jeres sind.

I de diskussioner, der fulgte efter terrorangrebet på Charlie Hebdo, blev der i Danmark aldrig skelnet mellem satire og hetz. Jeg har ikke læst magasinet, men jeg troede på dets chefredaktør, Stephane Charbonnier, når han forklarede, at Charlie Hebdos satire var varmhjertet og lattermild. Men det meste af det, der i dag siges om muslimer og deres religion, er hverken varmhjertet eller lattermildt. Det er ondsindet og menneskeligt reducerende demagogi.

Jeg påskønner Tysklands kansler, Angela Merkel, da hun beskrev den højreradikale protestbevægelse Pegida's bagmænd som mennesker med had og kulde i deres hjerter, en udtalelse, som hun i Danmark ville have været tvunget til at undskylde, hvis hun skulle have nogen fremtid som politiker.

Det er de kolde hjerter, der på begge sider af frontlinjen nu sætter dagsordenen i det selvradikaliserede Danmark.

Mod Racisme – For International Solidaritet

FNs internationale dag mod racisme lørdag d. 21. marts

I anledning af FN's internationale dag mod racisme inviterer københavnske antiracister jer til et politisk aften arrangement. Der vil være oplæg, debat og fællesspisning på Mølle Alle nr. 26 i Fagforeningen BJMF. Kl. 17.00-22.00. Tæt ved Valby Station og Toftegaards Plads.

Kl. 17.00-19.00

- *Oplæg om Dan Park og Trykkefrihedsselskabet v. Josef W. Nielsen fra African Empowerment Center.*
- *Racistisk vold i Tyskland. Vendte de tyske myndigheder hovedet den anden vej medens 9 drab på indvandrere blev begået af en nynazistisk celle. Advokat og antiracist Axel Hoffmann. Efterfølgende debat.*
- *Fælles middag og musik kl. 19.30 – 22.00*

Der vil være mulighed for at købe noget at spise og drikke for et mindre beløb. Du skal tilmelde dig til spisning.

Vi markerer dagen ved på det kraftigste at tage afstand fra racisme, hvor den end måtte foregå. Der er brug for at styrke kampen imod fundamentalistisk vold, racisme og antimuslimsk retorik. De danske politikere skal tage ansvar. Den politik, der føres er en del af problemet. Der er brug for politisk eftertænksomhed. Der er *ikke* brug for en retorik, der har til formål at styrke opdelingen mellem DEM og OS, men for en indsats, der skaber færre terrorister, ikke flere.

Vi må som antiracister skabe samarbejde, kæmpe for tolerance og insistere på plads til alle.

Arrangørerne: Demos f. Antiracistisk Netværk, Dokumentations- og Rådgivningscenter om Racediskrimination, SOS mod racisme, European Network Against Racism (ENAR), Enhedslisten Østerbro. m.fl.